

FUGLE

& NATUR

Livet som
ROVFUGLEBESKYTTER
PÅ SICILIEN

PÅ FUGLEVENTYR
I Ecuador

KIRKEUGLE
på frierfødder

BIRDLIFE
100 ÅR

Feel the intensity. Not your equipment.

Maximum image quality. Minimum weight.

ZEISS

Seeing beyond

Up to 30%
less weight
than comparable
competitors

NEW: ZEISS SFL 40

With the **new ZEISS SFL binoculars** (SmartFocus Lightweight), special moments can be experienced with ease. Optimized to be **as lightweight and compact as possible**, the SFL binoculars are a perfect addition to the SF family.

The **new Ultra-High-Definition (UHD) Concept** ensures true-to-life color reproduction and the highest level of detail. Thanks to its **SmartFocus Concept**, the focus wheel is perfectly positioned and enables fast and precise focusing – even with gloves on. The **optimized ergonomics** and a large exit pupil allow for a relaxed and undisturbed viewing experience and, with the **lightweight magnesium housing**, the SFL are durable and long-lasting over generations.

www.zeiss.com/nature/sfl

KOLOFON

Forside

Kirkeugle.

Foto: Jan Skriver

Udgivet af Dansk Ornitologisk Forening (DOF) / BirdLife Danmark

Vesterbrogade 138-140
1620 København V
Tlf. 33 28 38 00
(alle hverdage 11-15).
Mail: dof@dof.dk

Redaktør (ansv.):

Karina Demuth
tlf. 20 85 89 69
karina.demuth@dof.dk

Korrektur:

Anne-Grete Ditlevsen

Annoncer:

Josefine Buus Jacobsen

Ture og møder:

Mia Ilander Albrechtsen

Oplag:

17.400. ISSN: 1395-8860

Layout og tryk:

Jesper Urban Pedersen/
Vivian Buch

www.stepprintpower.dk

SKAL MAN KENDE EN VIBE?

Jordens klima ændrer sig i disse år i foruroligende tempo, og vi står midt i den sjette masseuddøen af arter. Begge dele er skræmmende, og problemerne skal løses sammen og samtidigt. Det kræver handlekraftige politikere og ikke mindst folkelig opbakning, og det sidste er en forudsætning for det første.

Når politikere skal træffe gode beslutninger for vores natur og arterne, så kræver det, at der i befolkningen er et stærkt og massivt ønske om det. Ellers sker der intet.

Heldigvis har naturen fået større opmærksomhed i Folketinget de seneste år. Mere urørt skov, naturnationalparker, flere fuglebeskyttelsesområder på havet og ingen gødskning og sprøjtning på vores beskyttede enge. Alt sammen skridt i den rigtige retning, men mange fuglearter, især i landbrugslandet, er i kraftig tilbagegang.

Flere af de almindelige arter er nu kommet på Rødlisten, fordi tilbagegangen er omfattende. Stæren, sanglærken og viben er eksempler på arter, som tidligere var så almindelige og en del af mange menneskers hverdag, at digtere i stor stil skrev dem ind i de sange, der i dag er vores nationale sangskat. *Jeg ved en lærkerede, Hør den lille stær og Nu er dagen fuld af sang, og nu er viben kommet.*

Hverdags-arter, som de fleste kender. Eller gør de? En undersøgelse i fire folkeskoleklasser i en middelstor jysk by tyder på noget helt andet. Jeg viste 70 elever på 13-15 år fotos af 43 almindelige danske dyr og planter og bad dem sætte navn på. Resultatet var tankevækkende og skræmmende. Ingen kendte f.eks. en vibe, ingen kendte en bogfinke og kun én kunne sætte navn på et fyrretræ!

Hvis undersøgelsen er repræsentativ, så står det rigtig sløjt til med de kommende voksnes kendskab til arterne, og det er en alvorlig mangel i deres almene dannelse.

Men det er også alvorligt på et højere plan, for hvorfor skal politikerne beskytte viben og alle de andre truede arters levesteder, hvis man ikke aner, at viben findes?

Biodiversitet handler om arts mangfoldighed, og en gammel kinesisk talemåde siger: *Wisdom begins with putting the right name on things.* Vores egen Grundtvig skrev det på en anden måde i digtet Nu skal det åbenbares: *Og den har aldrig levet, som klog på det er blevet, han først ej havde kæret.*

Hvis vi skal beholde fokus på, at vi vil have stor arts mangfoldighed og folkelig opbakning til naturbeskyttelsen i Danmark, så er det på høje tid, at vores børn og unge får et langt større kendskab til arterne. Derfor bør politikere ændre i skolernes læseplaner, så naturhistorien og arts kendskabet får langt mere vægt.

Det er et politisk valg, om kommende generationer skal blive arts-analfabeter, men i DOF gør vi alt for at forhindre det, f.eks. i DOF-Ung og Ørneklubben. Et af DOFs formål er netop at udbrede viden om fugle, så fortæl dit barn, dit barnebarn eller din nabo om arterne omkring os og sæt historier og navne på dem, eller endnu bedre: Vis dem viben, for man skal kunne kende en vibe!

Egon Østergaard
EGON ØSTERGAARD,
FORMAND DOF

Bliv **Naturbeskytter** i Dansk Ornitologisk Forening

INFO

Den elegante spidsand er desværre raslet ned i antal ynglefugle herhjemme siden 1970'erne. Tilbagegangen tilskrives dræning og opdyrkning af strandenge, som er et foretrukket levested for arten. Tilbagegangen skal bremses nu, hvis ikke vi vil miste spidsanden som dansk ynglefugl.

Hør mere og meld dig som Naturbeskytter på telefon 3328 3800 hverdage kl. 11–15 eller på dof.dk/naturbeskytter

Dansk
Ornitologisk
Forening

BirdLife
DANMARK

Foto: MriyaWildLife/iStock

SIDE 6

Berejst hjemme-
fødning: Kirkeugle
på frierfødder
gennem Jylland.

SIDE 14

Biolog Iben Hove:
Hellere en fugl i
hånden...

Foto: Karina Demuth

INDHOLD

Kirkeugle på frierfødder 6
 Danmark siden sidst..... 12
 Dus med biolog Iben Hove 14
 100 år med fuglebeskyttelse 18
 Den 6. masseuddøen 24
 Livet som rovfuglebeskytter på Sicilien 26
 På fugleeventyr i Ecuador 32
 Kort nyt verden..... 38
 Birding for børn: De sorte fugle 40
 Saksfjeld-Hyllekrog:
 På med vandrestøvlerne 42
 Ture og møder..... 46

Foto: John Larsen

SIDE 32

På rejse gennem
Ecuadors
enestående natur.

SIDE 18

BIRDLIFE
JUBILÆUM:
100 år med
fuglebeskyttelse.

Foto: Sofie Andersen

KIRKEUGLE PÅ FRIERFØDDER GENNEM JYLLAND

AF JAN SKRIVER

Med kun et dusin kendte ynglepar er Danmarks mindste ugle, kirkeuglen, på udryddelsens rand i det danske landskab. Nu har en himmerlandsk kirkeugle været på langfart for at finde sin udkårne i Sønderjylland. Uglen har vist, at det kan lykkes, bare man leder længe nok.

I juni 2019 fik ni himmerlandske kirkeugleunger ikke meget større end stærer sat hver deres GPS-logger med en radiosender på ryggen. Det få gram lette isenkram var på størrelse med en sukkerknald. En antenne stak ud fra hver logger.

En af disse unge kirkeugler skulle vise sig at have ny og overraskende viden lagret i sin rygsæk med GPS-positioner. Og vel at mærke en viden, der giver et tiltrængt håb for kirkeuglens fremtid i det danske kulturlandskab.

Kirkeuglen med GPS-loggeren blev i efteråret 2021 opdaget af en ornitolog, der bed mærke i, at den lille ugle havde en antenne på ryggen. I foråret 2022 lykkedes det at fange kirkeuglen, der i landsbyen Føvling nordøst for Ribe havde fundet en mage. Efter fangsten tappede forskerne, med professor Peter Sunde Institut for Ecoscience Aarhus Universitet i spidsen, data af loggeren, og så blev store dele af kirkeuglens rejserute fra hjertet af Himmerland til Sønderjylland kortlagt.

Det viste sig, at uglen i sit første leveår var fløjet på kryds og tværs i Midtjylland, havde holdt vinter i fire måneder nord for Herning og derpå taget en otte uger lang forårstur østpå til Kattegatkysten af Djursland. Frem og tilbage havde den foretaget en lang række natlige flyvninger, formentlig mens den fløjtede for at få kontakt til en artsfælle af det modsatte køn.

Ud over GPS'en indeholdt hver logger en radiosender, som gjorde det muligt for forskerne at pejle fuglene på udvalgte datoer og downloade data. Da signalet efter nogle måneder forsvandt fra en af de unge kirkeugler, lød konklusionen, at den formentlig var død og at senderen var gået i stykker.

Rejserekorden giver nyt håb

Men så var det, at netop denne ugle to år senere heldig- og tilfældigvis blev opdaget og fanget i Føvling, så forskerne kunne tappe data fra uglens logger med detaljer om dens færden i fuglens første leveår.

Den GPS-mærkede kirkeugle havde i ugleflugtslinje tilbagelagt 169 kilometer fra sin fædrene himmerlandske gård til sit nye sønderjyske yngleområde. Det var mere end dobbelt så langt som den kirkeugle, der havde den hidtidige danske rekord i disciplinen spredning for kirkeugler.

Selv om der i Jylland syd for Randers i 2021 kun fandtes 3-4 lokaliteter med kirkeugler, og Føvling er det eneste sted i Sønderjylland, hvor arten holder til, lykkedes det altså den himmerlandske ugle at lokalisere en artsfælle og stifte familie.

”Det var meget overraskende for os alle, at kirkeuglen var i stand til at siksakke gennem Jylland for til sidst at finde en mage. Her gik vi og troede, at kirkeuglen var en, undskyld udtrykket, dum og doven lille ugle, der kun bevæger sig få kilometer fra det sted, hvor den er

FAKTA

Tidligere kunne kirkeuglen yngle i landsbykirker, hvor der var huller i tårnene, deraf dens danske navn.

De seneste årtier har landsbyugle været et mere relevant navn.

Kirkeuglen lever udelukkende i landbomiljøer, hvor den placerer sin rede i landbrugsbygninger, ofte i specialdesignede aflange redekasser.

Engang var hule poppel- og piletræer i det åbne land dens foretrukne redesteder.

Den kun duestore ugle gik tidligere under navnet minervaugle, efter den romerske gudinde for visdom, Minerva.

Ligesom andre ugler med et menneskeligt ansigt-sudtryk blev kirkeuglen anset for at være klog. Den er dog næppe mere intelligent end en gråspurv. De fleste danske kirkeugler bliver 4-7 år gamle, men der er eksempler på, at flere har rundet 10 år.

Udover fødemangel, katte og hunde er trafik en trussel mod kirkeuglerne, som kan finde på at søge føde i vejrabatter, hvor vegetationen er kort.

klækket, og så finder vi ud af, at den kan flyve over store afstande på udkig efter artsfæller. Det er godt nyt for bevaringsarbejdet for kirkeugler i Danmark,” siger landmand Henrik Bertelsen, der er formand for Familielandbruget Sydvest. Han er også formand for den arbejdsgruppe, som Vildtforvaltningsrådet har nedsat i bestræbelserne på at bevare kirkeuglen som dansk ynglefugl. Her repræsenterer Henrik Bertelsen Landbrug & Fødevarer.

Små skridt mod stor fremgang

Nøglen til kirkeuglens trivsel og fremgang ligger hos landbruget. Det er i det dyrkede land, at kirkeuglen yngler og finder sin føde.

“GPS-uglen sætter en streg under vigtigheden af at fokusere på artens kerneområde i Himmerland, hvorfra overskuddet af unger fra de 10-13 par, vi kender i dag, kan sprede sig. Heldigvis skal der ikke meget til for at forbedre vilkårene for ugle, der kan leve på en halv hektar, bare området tilgodeser dens behov for føde. Vi snakker ikke om, at der skal tages kæmpemæssige områder ud af landbrugsmæssig drift. Når det er sagt, så vil det øgede fokus, der er på naturen i disse år, gavne kirkeuglen. Når der de kommende år skal tages op imod 100.000 hektar lavbundsarealer ud af drift, vil det gavne insektlivet og faunaen i det hele taget, og så vil det også dryppe på ugle,” siger Henrik Bertelsen.

Variation i uglens nærmiljø

Så sent som i 1960'erne var kirkeuglen Jyllands og Fyns mest udbredte ugle med formentlig langt over 1.000 ynglepar. Snart sagt hver en landsby havde sine små ugler.

Kirkeuglen lever af smådyr. Ud fra en energimæssig betragtning kan det ikke betale sig at flyve langt for at hente bittesmå fødeemner til ungerne. Derfor er der brug for arealer med en variation af smådyr helt tæt på gårdene, hvor ugleerne yngler.

“Vi ved, at kirkeugler kræver en mosaik af forskellig vegetation i deres nærmiljø for at trives, men de kan nøjes med et areal på størrelse med en fodboldbane. Her skal der til gengæld være en variation med afgræssede områder og kort vegetation,

som veksler med højere græs. Husdyrhold i det fri med hestepærer og kokasser fyldt med insekter er til gavn for kirkeuglen. Den enkelte landmand kan i det små gøre meget for ugle. For eksempel ved at slå vegetationen omkring gården i striber, så ugleerne lettere kan finde regnorme. Og hvis der kommer tørke i lange perioder, kan man hjælpe ugleerne ved at vande, så ormene bliver lettere at fange,” siger Henrik Bertelsen, der fornemmer både entusiasme og velvilje hos de landmænd, der er værter for Danmarks mindste ugleart.

Det må bare ikke blive for bureaukratisk at give kirkeuglen en håndsrækning, lyder hans budskab.

“

Heldigvis skal der ikke meget til for at forbedre vilkårene for ugle, der kan leve på en halv hektar, bare området tilgodeser dens behov for føde.

”

“1. januar 2023 træder EU's såkaldte CAP-reform i kraft. Reformen indeholder regler for den fælles landbrugspolitik og den EU-støtte, som erhvervet modtager. Set fra kirkeuglens synsvinkel må vi håbe, at reformen ikke vil kræve et bureaukрати, hvor landmanden skal tegne hver en stribe areal ind på et kort og redegøre for alt, hvad han foretager sig. Hvis det sker, risikerer vi at de landmænd, der i dag af egen drift er klar til at tænke kirkeuglen ind i deres dagligdag, vil droppe hensynet,” siger Henrik Bertelsen.

Med kirkeuglens liv i hænderne

Lars Bo Jacobsen er biolog og ringmærker. I fire årtier har han i videnskabens tjeneste for Ringmærkningen på Statens Naturhistoriske Museum, Københavns Universitet sat små, lette metalringe på knap 500 danske kirkeugler. Det er halvdel af alle de kirkeugler, der er ringmærket i Danmark siden 1917, da den første fik sat

KIRKEUGLENS KAMPFÆLLER:

Vildtforvaltningsrådet har nedsat en arbejdsgruppe, der skal være med til at bane vejen for bedre levevilkår for kirkeuglen.

Gruppen består af repræsentanter for Landbrug & Fødevarer, Dansk Ornitologisk Forening, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfredningsforening og Dyrenes Beskyttelse.

Sammen med en lang række frivillige og i samarbejde med Aalborg Zoo, Aarhus Universitet og Statens Naturhistoriske Museum på Københavns Universitet arbejder gruppen systematisk på at redde kirkeuglen som ynglefugl i Danmark.

Arbejdet er finansieret med penge fra Miljøministeriet, Danmarks Naturfredningsforening, Aalborg Zoo og Jægerens Naturfond suppleret med frivillige bidrag.

Ringmærkning, hvor man fæster en ring af letmetal med et unikt identifikationsnummer om fuglens fod, kan i dag suppleres med GPS-overvågning af udvalgte individer. Foto: Jan Skriver.

Kirkeuglen med GPS-sender og ring fra juni 2019 blev genfundet i foråret 2022 og har bidraget med værdifuld viden om, hvor langt en kirkeugle kan bevæge sig væk fra sit oprindelsessted for at yngle. Foto: Karen Thellesen.

ring på. Det var ham, der ringmærkede den berejste himmerlandske kirkeugle.

Da Lars Bo Jacobsen i 1981 begyndte at ringmærke kirkeugler, var bestanden på næsten 200 ynglepar, men artens nedtur var da for længst indledt i takt med strukturudviklingen i landbruget, hvor det dyrkede land med små marker og en variation af afgrøder blev til landskabelig monotoni med få afgrøder på store markflader uden læhegn, vandhuller, diger og skel.

“

Sagen er, at uglerne er blevet sultet ud af Danmarks natur i løbet af få årtier.

”

”Ringmærkningen har vist, at voksne kirkeugler lever og overlever lige så godt, som de har gjort de sidste 100 år, men forskningen har også dokumenteret, at de voksne kirkeugler ikke kan finde føde nok til deres

unger. Næsten overalt i det dyrkede land står afgrøderne nu om dage i flere måneder som høje mure, så kirkeuglen ikke kan fange sin føde, mens den har allermost brug for bytte i yngletiden. Omkring halvdelen af de jyske kirkeuglers føde består af regnorme, mens insekter og mus er andre vigtige fødekilder. Men sagen er, at uglerne er blevet sultet ud af Danmarks natur i løbet af få årtier,” siger Lars Bo Jacobsen.

Kirkeuglevært lige ved og næsten

Hjemme hos Henrik Bertelsen på Stavnsbjergvej 19 nord for Vejen yngler et par slørugler i en redekasse i en lade. Han har også sat en redekasse op, der er specielt lavet til kirkeugler. Bare få kilometer fra Henrik Bertelsens gård ligger Føvling, hvor den himmerlandske ugle nu slår sine folder.

Det havde ellers været en gestus af de større, hvis den havde slået sig ned hos formanden for Vildtforvaltningsrådets arbejdsgruppe, der kæmper for kirkeuglens overlevelse. ”Jeg tror da, den må have ledt efter mig,” siger Henrik Bertelsen. ●

Den unge hanugles frierfærd gennem Jylland har i sommer 2022 resulteret i et flot kuld på tre unger.
Foto: Karen Thellesen.

En GPS-logger med radiosender og antenne gør det muligt at følge en fugls bevægelser meget præcist over flere år. Foto: Lars Bo Jacobsen.

SIDEN SIDST DANMARK

AF ANTON LIHN

RYKIND AF SORTE IBISSER

Foråret har haft det formentlig største rykind af sorte ibisser nogensinde over Danmark.

I februar og store dele af foråret holdt en sort ibis til nær Ribe og trak godt med ornitologer til området, hvor de kunne få nærkontakt med en sjælden fugl, der ovenikøbet var yderst tillidsfuld.

Siden er der ligefrem dukket flokke af sorte ibisser op. Torup Made på Als har haft besøg af fire sorte ibisser, mens Harboøre Tange ved Limfjordens vestlige munding har hele fem sorte ibisser på repertoire.

I Villahøj Sø på Kalvebod Fælled på Amager, i Syberglend nord for Kerteminde og ved Vest Stadil Fjord er der set enlige ibisser.

”Flere arter, der i dag har deres hovedudbredelse syd og øst for Danmark, ventes i takt med klimaændringerne at rykke deres udbredelsesområde 300-700 kilometer nordpå. Sort ibis er en af de arter, som vi på den konto kan forvente at se mere og mere i Danmark de kommende år,” siger Knud Flensted, der er biolog i DOF BirdLife. /JS

SVAG FREMGANG FOR STORKEN:

UDSIGT TIL OTTE PAR STORKE I DANMARK

For første gang i 30 år er der otte etablerede par storke i Danmark. Den hvide storke ser dermed ud til at fortsætte de senere års opadgående bestandskurve. Der er syv storkepar i Jylland og et på Sjælland.

Sådan lyder den overordnede status i maj 2022 for Danmarks storke fra Jess Frederiksen fra foreningen Storkene.dk og Hans Skov, der er DOF's storkeekspert, som i mere end fire årtier har fulgt udviklingen i den danske bestand tæt.

En positiv overraskelse er at finde i Ribe, for her er et storkepar flyttet ind i kronjuvelen i de danske storkereder, nemlig reden på rådhuset i domkirkebyen. Denne ikoniske rede har ikke huset storke siden 2004.

Bestanden af hvide storke vokser fortsat sydvest for Danmark, og på den baggrund forventer Hans Skov og Jess Frederiksen fra Storkene.dk, at der er udsigt til endnu flere danske storkepar de kommende år. /JS

HAVØRN SKUDT PÅ LOLLAND

En havørn er fundet død på Lolland. Projekt Ørn orienterede Naturstyrelsen og en undersøgelse viste, at der var hagl i kroppen og sår på kløerne, der sandsynligvis også stammer fra hagl.

“Jeg er fuldstændig uforstående overfor, at der stadig findes folk med et så tilbagestående natursyn. Den skudte ørn var adult, så det er ganske sandsynligt, at den var ynglende på det tidspunkt. Der er altså potentielt også et kuld unger i en rede, der nu er gået til,” siger leder af DOF’s Projekt Ørn, Kim Skelmose.

Naturstyrelsen har meldt dødsfaldet til politiet, og havørnen er blevet sendt til yderligere undersøgelse og obduktion hos vildtsundhed.dk under Aalborg Universitet.

DOF BirdLife har tidligere sammen med organisationerne i Vildtforvaltningsrådet opfordret miljøministeren og justitsministeren til at styrke indsatsen mod faunakriminalitet.

SKOVFÆLDNING I YNGLETIDEN:

SJÆLDEN UGLEUNGE LEMLÆSTET

Et redetræ med to unger af den fredede og sjældne stor hornugle er blevet ødelagt i Gludsted Plantage i Midtjylland. En af ungerne måtte aflives på grund af voldsomme skader fra fældningen.

“Det er yderst kritisabelt, at der overhovedet foregår fældning af træer på statens arealer i ynglesæsonen, og vi har sagt det gennem mange år. Det er yderligere meget kritisabelt, at Naturstyrelsen ikke har styr på deres redetræer, når de starter de store skovningsmaskiner,” siger formand for DOF BirdLife, Egon Østergaard.

“Vi opfordrer til, at man stopper med at fælde træer i første omgang på statens arealer i perioden fra 1. marts til 31. august. På den måde undgår vi fældninger af redetræer med ynglende fugle, og samtidig får alle skovens dyr den ro og plads, som er nødvendig i yngletiden,” siger Egon Østergaard.

VELKOMMEN I KIRKEN

TIL MURSEJLERE OG NATUGLER

De fleste danske kirker er lukket land for fugle, der yngler i huller og tårne. Men i Tornby Kirke syd for Hirtshals er kirketårnet åbent for fugles familieliv.

Der er sat redekasser op til mursejlere, og i træer på kirkegården er der hængt redekasser op til både natugle og tårnfalk. Snart vil også stærekasser, mejsekasser og et insekthotel blive sat op på kirkegården i Tornby syd for Hirtshals.

Alt sammen som et resultat af et initiativ fra Twonby Arbejdslaug, der tæller et dusin ældre herrer med interesse for natur og lokalsamfund, og en god portion velvilje fra Tornby-Vidstrup Menighedsråd og graver og kirketjener Elisabeth Iversen.

Ligesom haver kan kirkegårde være vigtige levesteder for mange fugle. Langt over 100 forskellige fuglearter er observeret på de danske kirkegårde. Og med 2.354 kirker i Danmark er det ganske betydelige arealer, som udgør potentielle levesteder for fuglene. /JS

Dus med himlens fugle: Dus med himlens fugle: Sværger du til Swarovski, Leica eller farmors gamle teaterkikkert? Hvad er din største oplevelse som birder? Og har du et fugletip, som du vil dele? I de kommende numre af Fugle & Natur tager vi rundt i landet og møder nogle af de mange personligheder, der sammen tegner DOF.

HELLERE EN FUGL I HÅNDEN...

AF KARINA DEMUTH

Som biolog er Iben Hove Sørensen drevet af en sult efter videnskabelige fakta om de forskellige arters liv og færden. Når hun som ringmærker står med en fugl i hånden, føler hun samtidig en næsten personlig omsorg og respekt for det enkelte individ.

Med en baggrund i ornitologi kan Iben Hove Sørensen med videnskabelig sikkerhed forklare logikken i fuglenes bevægelser mellem de forskellige verdensdele. I sit stille sind kan hun dog stadig ikke lade være med at undre sig. Over at de kan. At de orker. Og at de har denne enorme evne til at tilpasse sig og få tingene gjort.

"Jeg er dybt fascineret af fuglenes livsvilje, udholdenhed, styrke og evne til at navigere," forklarer hun. "For nogle år siden sad jeg i et fly på vej til Ghana, hvor vi håbede at fange og ringmærke nordeuropæiske trækfugle som løvsanger, rødstjert og broget fluesnapper. Vi krydsede først Middelhavet og derefter Sahara, og på den tur gik det for alvor op for mig, hvilken kraftpræstation, de små fugle udfører år efter år. Det var selvsagt med en vis beundring, at jeg tog den første løvsanger ud af nettet – og den følte sig sikkert mere på hjemmebane i Afrika, end jeg gjorde. Faktisk fangede vi to år i træk en ringmærket rødstjert ved præcis den samme busk i det nordlige Ghana; ganske som vi

oplever i Danmark, at ynglefuglene vender tilbage til samme yngleplads år efter år. Det er imponerende."

Hvornår begyndte du at kikke på fugle? På trods af at min mor altid har været fugleinteresseret, var jeg som barn mest til store dyr som isbjørne og løver, men på biologistudiet blev jeg hurtigt en del af et fællesskab, der havde fuglene som omdrejningspunkt. Samme år gav min farmor mig 1.000 kr., som jeg investerede i en kikkert. Hun havde nok forestillet sig noget med nogle tallerkener og syntes vist, at det var lidt sært.

Har du haft en fuglementor? Mine første læremestre var de medstuderende på biologi, hvor blandt andet Morten DD var meget aktiv med at arrangere fugleture. Siden blev Bent Jakobsen på Blåvand Fuglestation en kæmpe inspirationskilde. Dengang opfattede jeg fuglemiljøet som lidt lukket over for nye folk, og især over for piger. Men Bent var lige modsat. Utrolig åben og klar til at lære fra sig. Efter endt uddannelse drev jeg i nogle år

et fugletursfirma sammen med den spanske ornitolog Cristian Jensen Marcet, og på den måde kom jeg for alvor til at arbejde professionelt med fugle. Det har jeg holdt fast i lige siden.

Hvordan har du lært om fugle? Ved at læse om dem, kigge på dem og være sammen med folk, der ved mere end mig. På studiet fik jeg nogenlunde styr på de forskellige

arter. Derefter gik jeg i lære som ringmærker, og under mit speciale, hvor jeg studerede den grå brillfugl på Mauritius, fik jeg rutine i at arbejde i felten. Jeg lærer stadig nyt hver dag.

Bedste fugleoplevelse? En fuldstændig magisk oplevelse var ringmærkning af 400 flamingounger i Ebrodeltaet i Spanien. Vi begyndte inden solopgang og bevægede

os lydløst i mørket mod den store fugleflok. De voksne fugle lettede i takt med, at vi kom tættere på, og derefter gennede vi de endnu ikke flyvefærdige unger sammen i en indhegning. På tæt hold er flamingoen et virkelig underligt dyr. Højere end en stork og med meget lange ben og hals. At stå med sådan én i armene var en helt speciel oplevelse, som jeg aldrig glemmer.

Hvad kan du godt lide ved at ringmærke? At komme helt tæt på fuglene. Alle mine største fugleoplevelser er noget med at stå med en fugl i hånden, og hver gang er det med et ønske om, at netop denne fugl vil klare sig og bidrage med ny viden.

Jeg ville aldrig røre ved en fugl, hvis det ikke havde et formål, men når jeg står med en fugl i hånden og sætter en ring om benet på den, er det som regel et udtryk for, at noget er lykkedes - enten et projekt på arbejdet eller en opgave som frivillig. Håndtering af vilde fugle rummer en utrolig intensitet og detaljerighed. Vægten, der varierer fra 5-6 gram og op til flere kilo. Et øje helt tæt på, strukturen i fjerene, lugten, den lille bevægelse. Og så kan jeg godt lide selve håndværket. At jeg ved præcis, hvad jeg skal gøre.

“

Alle mine største fugleoplevelser er noget med at stå med en fugl i hånden.

”

Største fugle-skuffelse? At have fundet frem til en rede og så komme tilbage nogle dage efter og opleve, at den er ødelagt og at æg eller unger er gået tabt. Det er så træls. Bag hver en rede ligger der en enorm indsats med at erobre og forsvare et territorie, finde en mage, bygge rede, lægge æg, ruge og efterfølgende i alle døgnets lyse timer være på vingerne for at skaffe føde til et kuld af sultne unger. Alt det arbejde, og så går det hele galt. Hver eneste gang det sker, er det en kæmpe ærgrelse. På egne og fuglenes vegne.

Bedste fugletip? Mærk efter, hvad der gør dig glad og afpas indsatsen efter ambitionen. Uanset om det er fuglene på foderbrættet eller jagten efter hits på sjældne arter. Vid, at

din glæde ved fuglene og dit faglige niveau ikke nødvendigvis er proportionale størrelser.

Bedste fuglebog? Jeg rejser meget i Europa, både privat og gennem mit arbejde, og her er Fugle i Felten suveræn, fordi den har alle relevante arter og detaljer med.

Kikkert? Leica Ultravid 10 x 42 HD. Den har en passende forstørrelse, er lysstærk og vejer ikke for meget. Jeg har den altid på mig, og på rejser går jeg f.eks. nødtigt på restaurant uden min kikkert om halsen.

BLÅ BOG

Iben Hove Sørensen, 46 år er uddannet biolog med speciale i ornitologi og arbejder som trækvildtkonsulent i Danmarks Jægerforbund. Hun bor på en landejendom udenfor Århus og er gift med Henrik, der er læge.

Iben har været medlem af DOF i 25 år og repræsenterer DOF i Rungstedlundfondens bestyrelse. Desuden er hun medlem af Fugleværnsfondens bestyrelse og næstformand i Videnskabeligt Udvalg.

Bedste kulturoplevelse? Mit første besøg i Johannes Larsens hus, hvor væggene i nogle af rummene er ét stort vægmaleri med fugle og natur. Det er helt vanvittigt smukt, flot og eventyrligt. Mange af hans billeder er malet efter skind fra døde fugle, men han malede også i naturen, og det er enormt inspirerende at se, hvordan han som kunstner har oplevet fuglene.

Hvem deler du din fugleinteresse med? Med alle, der har lyst. Fugle er et nemt emne, som kan få en samtale til at flyde på tværs af alder, køn, indkomst, fag, nationalitet og uddannelse. De fleste har haft en fugleoplevelse og vil rigtig gerne fortælle.

Yndlingsfugl? Jeg har arbejdet rigtig meget med hedehøgen, først som frivillig i DOF og siden som projektleder på Projekt Hedehøg – og nu som frivillig igen. Det er en smuk og interessant fugl. Om vinteren lever den af græshopper i Afrika, og om sommeren, når den kommer til Danmark, står menuen på mus og småfugle. Hedehøgen er en af vores sjældne ynglefugle, og den slår sig ofte ned i dyrkede marker, hvor dens rede kan blive ødelagt i forbindelse med høst, hvis rederne ikke findes og beskyttes. Så dén art er jeg særlig glad for at kunne være med til at gøre en ekstra indsats for.

Hvad er du dårlig til? Jeg passer ikke særligt godt på min kikkert, tørrer glasset af i trøjen og vasker den rutinemæssigt under vandhanen med lidt opvaskemiddel. Til gengæld er jeg sjovt nok lidt øm over den, hvis jeg en sjælden gang låner den ud.

Hvad er du god til? Jeg er meget tålmodig og kan følge den samme fugl i timevis og over flere dage, f.eks. for at finde dens rede. Det kræver tid at blive fortrolig med fuglenes adfærd, og denne fordybelse synes jeg er mere spændende end jagten efter sjældne arter. Måske fordi jeg er god til at glædes over det, der er omkring mig, og på den måde er en meget taknemmelig fuglekigger. ●

NATUR BUTIKKEN

Vesterbrogade 138 1620 København V naturbutikken.dk

Se det store udvalg
af Kite Optics på
vores webshop
naturbutikken.dk

KITE OPTICS

KITE APC 42

Oplev detaljer som du tidligere ikke har troet mulige og nyd et vibrationsfrit billede i en enorm forstørrelse helt op til 16x forstørrelse. Kite APC 12x42 er helt vandtæt. Systemet er fyldt med nitrogen gas for at forhindre indvendig dug. Kite APC 42 kikkerten bruger to standard AA-batterier, der først skal skiftes efter 60 timers (!) uafbrudt brug.

—
Pris fra kr. 10.999,-

Medlemspris fra kr. 10.449,-

KITE APC 30

Med imponerende "anti-ryste" stabilisering giver Kite APC 10x30 det mest rolige syn i hele vores sortiment. Dette gøres ved, at man elektronisk driver en gyro, der modvirker rystelser og bevægelser. En snedig funktion gør, at stabiliseringen aktiveres, når du holder kikkerten vandret (kræver 2x AA batterier, op til 36 timers uafbrudt drift).

—
Pris fra kr. 8.999,-

Medlemspris fra kr. 8.549,-

“

... ved en fælles indsats kan vi opnå mere end organisationer, der arbejder individuelt i kampen mod truslerne for fuglelivet.

Principprogrammet for ICBP (Senere BirdLife International), 1922

”

Mursejleren er en afrikansk fugl, der yngler i Europa, Rusland og Kina. Den er en af de mange arter, der trækker på tværs af menneskenes grænser.

100 ÅR

MED FUGLEBESKYTTELSE

AF ANTON LIHN. FOTO: JOHN LARSEN

Fugle kender ingen grænser, og et internationalt samarbejde er vigtigt for næste alle de arter, vi har i Danmark. Også når det gælder biodiversitet og klima, er det helt afgørende med stærke partnerskaber.

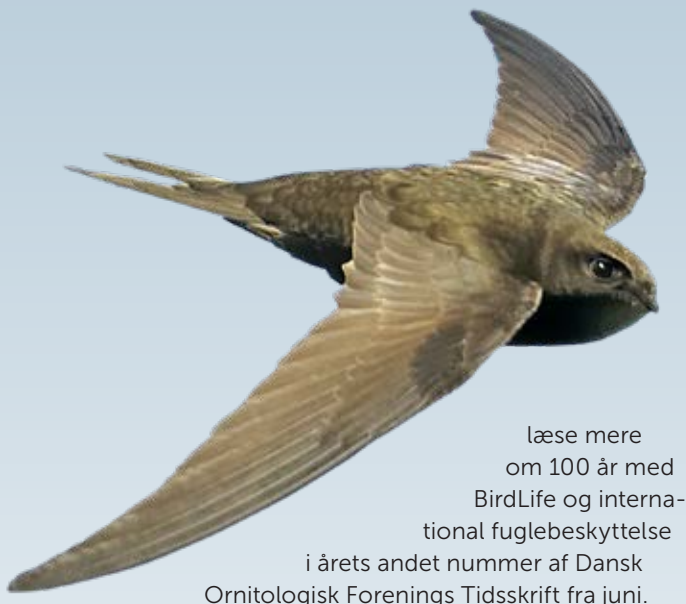
Det var sommer i 1922, da de første pionerer mødtes i det, der senere skulle blive til BirdLife International. 100 år er nu gået, og selvom organisationen er vokset betragteligt og har skiftet form siden den spæde start, er fokus stadig det samme i dag, som dengang: Beskyttelse af trækfugle, beskyttelse af områder hvor store antal fugle mødes og beskyttelse af truede fugle.

BirdLife International består nu af 117 partnere i forskellige lande og med mere en 10 millioner støtter verden over. Sammen har partnerne udviklet konceptet Important Bird and Biodiversity Areas (IBA) og udpeget 13.000 områder over hele kloden, hvor klodens fugleliv og biodiversitet bør beskyttes. 2.900 IBA'er er helt beskyttet, og siden

2013 har 726 globalt truede fuglearter fået gavn af beskyttelsesarbejde fra BirdLife-partnerne. Det er sejre som disse, der bliver fejret i dette jubilæumsår.

Men milepælen er også en god mulighed for at se fremad. Og de næste ti år bliver ekstremt vigtige for BirdLife International og alle partnerne og for kloden. To kriser buldrer derudaf; biodiversitetskrisen, hvor mindst en million arter er i fare for at uddø, og klimakrisen, der truer med voldsomme omvæltninger og katastrofer.

I dette nummer af Fugle & Natur er der i anledning af BirdLife Internationals jubilæum et særligt fokus på den internationale vinkel på fuglene og naturbeskyttelsen. Du kan

læse mere om 100 år med BirdLife og international fuglebeskyttelse i årets andet nummer af Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift fra juni.

DOF – en del af noget større

International fuglebeskyttelse kan både klinge lidt fjernt og måske endda helt uvæsentligt for en dansk NGO med fokus på de danske fugle. Men for at kunne rette kikkerten mod næbbede og fjerede skabninger inden for kongerigets grænser, skal kikkerten også rettes udad. Det internationale arbejde og især samarbejde har nemlig i større eller mindre grad indflydelse på næsten alle de fugle, der enten lever eller gæster Danmark.

I anledning af at partnerskabet BirdLife International i år fejrer 100-års jubilæum tager vi et kig på DOF BirdLifes internationale arbejde og samarbejde. Hvad laver vi uden for landets grænser og måske endnu vigtigere, hvorfor?

Der er grundlæggende to årsager til at DOF BirdLife arbejder internationalt med fuglebeskyttelse.

Den ene ligger lige til højrebened: Fuglene trækker på tværs af menneskenes grænser. Det går ikke at kigge isoleret på Danmark. Redekasser, beskyttede ynglelokaliteter og gode fourageringsområder i Danmark hjælper ikke meget, hvis fuglene går til, så snart de flyver syd for grænsen.

Den anden årsag er mere etisk og gælder primært det helt konkrete beskyttelsesarbejde i udlandet, som ikke direkte påvirker danske arter.

“I Danmark ville vi ikke mærke, hvis den sidste urskov i Polen forsvandt eller en endemisk art i Kenya blev væk for altid, men vi har en moralsk og etisk forpligtelse til at passe på klodens biodiversitet, også i de lande, der ikke selv kan. Det er derfor, vi som organisation er engageret i det internationale naturbeskyttelsessamarbejde,” siger Toke F. Nyborg, international rådgiver i DOF BirdLife.

International fuglebeskyttelse har hørt til blandt formålene for DOF BirdLife siden 1989.

Her er fem tal, der alle er med til at fortælle om, hvor og hvordan DOF BirdLife engagerer sig internationalt

31.100 km²

Beskyttelse af fugle i Danmark er faktisk ikke så dansk endda. Meget af den danske beskyttelse af fugle og deres levesteder skyldes internationale aftaler i EU. Det drejer sig blandt andet om de danske Natura 2000-områder, der dækker et areal på 31.100 km² – 9 % af landet og 26 % af havet.

“Stort set samtlige fuglearter i Danmark bliver hjulpet i en eller anden form af de europæiske aftaler fra Bruxelles. Særligt jagtbare arter og rødlistede arter bliver påvirket af den internationale forvaltning, og så er der sangfuglene,” forklarer Thomas Lehmborg, der er biolog og programkoordinator for DOF BirdLifes internationale projekter.

“Rigtig mange afrikatrækkere: gulbug, torsanger, gærdesanger, rødstjert, broget fluesnapper, gul vipstjert, hvepsevåge og mange flere er ikke bare beskyttet af EU i Danmark, men på hele den europæiske del af deres rejse mod vinterkvartererne i Afrika.”

Netop Natura 2000 er et rigtig godt eksempel på, hvorfor de europæiske aftaler er vigtige.

“Hvis ikke vi havde EU’s fugledirektiv, habitatdirektiv og de udpegede Natura 2000-områder, så var naturbeskyttelsen aldrig nået op på det høje niveau i hele

“

Meget af den danske beskyttelse af fugle og deres levesteder skyldes internationale aftaler i EU.

”

EU. Det er sindssyg vigtigt, især med mindre grønne regeringer i Danmark, som tit forsøger at sænke standarden og ambitionerne,” uddyber Thomas Lehmborg.

Med EU-lovgivningen i hånden kan DOF nemlig være med til at sikre, at fuglene får deres retmæssige beskyttelse ved at løfte pegefingeren, hvis andre interesser går imod den internationale fuglebeskyttelse.

“Vi skal som vagthund og NGO holde øje med, at Danmark lever op til de ting, der er bestemt i EU,” siger han.

Samarbejdet med partnerne i BirdLife Europa og Centralasien er også vigtigt, fordi partnerskabet kan arbejde for at trække naturen op på dagsordenen og lægge et fælles pres for at øge naturbeskyttelsen i hele Europa - også i de lande, der ikke af egen fri vilje prioriterer plads til naturen.

5.220 km²

I Østafrika, Indonesien og Nepal er der i løbet af de seneste 20 år gennemført bevaringsarbejde i 5.220 km² skov takket være DOF's internationale projekter. Helt konkret handler det nuværende program om bæredygtig forvaltning og bevarelse af nogle af de mest artsrige skovområder på kloden.

Men hvorfor skal en lille dansk organisation blande sig i beskyttelse af biodiversitet i den tredje verden?

“I DOF BirdLife vil vi beskytte vilde fugle og forbedre deres levesteder – både i Danmark og uden for landets

grænser. De tropiske skove er i særlig grad truet af fældning, og samtidig rummer de store antal sjældne og endemiske fugle og utrolige mængder af biodiversitet generelt. Ved at beskytte skov i Kenya, Uganda og Nepal gør vi en rigtig stor indsats for

at passe på klodens samlede artsrigdom. Præcis ligesom vi gennem det nationale arbejde er med til at passe på vores danske arter,” siger Thomas Lehmborg.

Hvorfor er det ikke et lands eget ansvar at passe på deres egne arter?

“Der er rigtig mange lande i blandt andet Afrika, hvor statsbudgetterne ikke rækker til naturbevarelse. Men vi kan gennem den danske udviklingsbistand med forbedring af lokalbefolkningens levevilkår beskytte truede fugle og biodiversitet, der ellers ikke ville blive bevaret,” forklarer Thomas Lehmborg.

“Hvis alle afrikanske lande var på samme velstandsniveau som det danske, så havde vi nok ikke behøvet at arbejde i Afrika med fuglebeskyttelse, ligesom vi ikke arbejder med fuglebeskyttelse i Sverige,” supplerer Toke F. Nyborg.

Bevarelsen af skove gennem programmet i Nepal, Kenya og Uganda er med til at beskytte en række endemiske arter som Taitadrossel, Taitaapalis og Sokokevæver.

30%

Gennem BirdLife Europa og Centralasien har DOF BirdLife sammen med resten af partnerorganisationerne i EU sat et ambitiøst mål om, at 30 % af EU's areal til lands og til vands skal være beskyttet natur og 10 % af arealet strengt beskyttet.

Det mål blev adopteret af EU-kommissionen og senere stemt igennem af medlemslandene i EU. Det er en stor sejr for naturen i Europa og Danmark, og det skyldes blandt andet BirdLife-samarbejdet, hvor især DOF pressede på for de 30 %.

“Det er os (de grønne ngo'er red.) der skal tale fuglenes og naturens sag,” siger Toke F. Nyborg. “Derfor er vi nødt til at være ambitiøse. Det gælder også i de politiske forhandlinger. Hvis vi siger 30 %, så skal de andre nok sige 15 %. Men nu har vi en aftale om 30 % natur i EU. Det vil sige, at Danmark skal udlægge 30 % af arealet til natur, hvoraf en tredjedel er strengt beskyttet. Lige nu har vi 1 til 2 % strengt beskyttet natur. Det er en total omvæltning.

“

Det er os, der skal tale fuglenes og naturens sag. Derfor er vi nødt til at være ambitiøse.

”

Den danske regering har indtil videre ikke vist sig villige til at binde sig til 30 %-målet nationalt. Og netop derfor er det særlig vigtigt, at beslutningen er truffet på tværs af landegrænserne. På den måde kan det fælles europæiske fodslag danne løftestang til at få lagt pres på regeringen og få øget naturbeskyttelsen i Danmark.”

13.000

Syv % af landjordens samlede areal og to procent af verdenshavene er udpeget som væsentlige områder, der bør beskyttes for at passe på klodens fugleliv og biodiversitet generelt. Det er de 13.000 såkaldte IBA-områder, hvoraf omkring 2.900 områder er helt beskyttede og 5.850 er delvist beskyttede.

Det er BirdLife International med de 117 partnere, der har udviklet IBA-konceptet og udpeget de 13.000 områder. Med dem i hånden er der et vægtigt argument for DOF og resten af partnerne, når der skal arbejdes politisk for mere naturbeskyttelse.

Her i Danmark har de IBA'er, der er udpeget inden for det danske kongerige, dannet grundlag for udpegning af samtlige af vores EU-fuglebeskyttelsesområder, og på den måde formaliseret beskyttelsen af vigtigt fugleliv inden for Danmarks grænser. Der er i Danmark i alt udpeget 130 IBA'er, hvoraf 125 er udpeget som EU-fuglebeskyttelsesområder.

10 km²

Den mest konkrete måde at beskytte natur går ud på at opkøbe områder, der på den måde sikres en varig beskyttelse mod at blive udnyttet eller ødelagt.

DOF's Klima- og Biodiversitetsfond har støttet opkøb af 10 km² vigtige naturområder i Latinamerika, nærmere bestemt i Ecuador og Den Dominikanske Republik. Opkøbene bidrager til at optage CO₂, beskytte vigtige naturområder for truede arter og samle fragmenteret natur til større og mere robuste områder.

Jordprisen i Latinamerika er væsentligt lavere end i Danmark. Derfor kan man få et langt højere CO₂-optag for pengene. Med opkøbene af bjergskov til genopvækst bidrager Klima- og Biodiversitetsfonden til at modvirke begge de store kriser, som kloden står i. Tilsvarende har DOF Travel-Fonden støttet opkøb i Ecuador, Brasilien og Indonesien. Tilsammen drejer det sig om 4,4 mio. kr., som er indbetalt til fondene af medlemmer til naturbeskyttelse og klimakompensation. ●

NATUR BUTIKKEN

Vesterbrogade 138 1620 København V naturbutikken.dk

WHITE-TAILED EAGLE SPECIFIKATIONER

Forstørrelse: 25-50x
Synsfelt ved 1000m: 43,5-28m
Vægt: 1990g
Vandtæt: Ja
Mål: 370x152x96mm

Pris kr. 13.999,-
Medlemspris kr. 13.299,-

Fås også som komplet sæt med
DOF BirdLife K3323C stativsæt + rensesæt.
Komplet sætpris kr. 14.999,-

ROBIN TESTER DOF BIRDLIFE WHITE-TAILED EAGLE TELESKOP

TUREN GÅR TIL GUNDSØMAGLE SØ

Robin er afsted med sin bedstefar Bent på fugletur. Oppe i tårnet ved Gundsømagle sø stiller Robin sit nye teleskop 'White-tailed Eagle' op, og han får hurtigt øje på en rørsurv blandt sivene. Kort efter ser han også en rørsanger. Begge fugle sidder på et siv, og de sidder der længe, så der er rigtig god tid til at iagttage dem. Robin når også at tage en del fotos gennem teleskopet med håndholdt smartphone. Det går lige.

En gøg flyver længere ude i sivene. Den lander dog bag en busk, så der kan telen ikke bruges. Lidt senere hører Robin dens sang. Højt over udsigtstårnet ses en mursejler, der suser henover søen. I søen ikke så langt fra tårnet ligger en toppet lappedykker på en rede af kviste. Folk på tur ved søen kom-

mer op i tårnet og spørger, hvad Robin har set. Robin tilbyder dem at kikke i teleskopet, og én udbryder: "Hvor ser man den tydeligt!"

SORT IBIS PÅ KALVEBOD FÆLLED

Den vil Robin meget gerne se, så næste dag tager han med sin far ud til Fælled. Der får han virkelig brug for sit teleskop, for meget heldigt så er den sorte ibis stadigvæk ude ved Villahøj sø.

Om teleskopet siger Robin: "Jeg synes, at det stiller rigtig skarpt, og man ser mega langt med det. Og så kommer der ekstra meget lys ind i. Selve teleskopet vejer ikke specielt meget, det er ok. Det er nemt at stille op. Når stativet står der, er det nemt at sætte teleskopet fast på det".

DEN 6. MASSEUDDØEN

OG HVORFOR VI RISIKERER AT TABE STORE DELE AF JORDENS BIODIVERSITET

AF JON FJELDSÅ

Antallet af arter uddør lige nu 100 - 1.000 gange hurtigere, end det tidligere har været tilfældet i jordens historie. Katastrofen er menneskeskabt, men det er ikke for sent at vende udviklingen.

Der skrives meget om, at jorden er inde i en periode med katastrofalt tab af biodiversitet. For at forstå hvad det indebærer, er det relevant at se på, hvad vi ved om tidligere perioder, hvor arter uddøde i stort antal. Gennem de 550 millioner år siden komplekse livsformer opstod på jorden, har der overvejende været en form for balance mellem evolution af nye arter og uddøen af gamle. Men i nogle perioder har tabskontoen været i markant overvægt, og vi taler derfor om fem perioder med masseuddøen. De hænger sammen med voldsomme vulkanudbrud, meteornedslag og dramatiske ændringer i jordens klima eller atmosfærens kemi. De to mest voldsomme episoder var ved afslutningen af Perm-tiden for 250 millioner år siden, da faunaen fra jordens oldtid stort set forsvandt, og afslutningen af Kridt-tiden for 65.5 millioner år siden da dinosaurernes æra var forbi. Ved den lejlighed bukkede også alle de gamle typer af fugle under, og kun tre slags fugle overlevede: paleognater, andefugle og stamformen for de moderne fuglegrupper.

Menneskeskabt katastrofe

I dag ser vi tegn på en ny bølge. Den er mindre voldsom end effekten fra et meteornedslag, men forskerne har alligevel beregnet at arter uddør 100 - 1000 gange hurtigere end 'normalt'. Medierne bringer tit skræmmende advarsler (som at halvdelen af alle arter er ved at forsvinde). Det er svært at vide, for arter kan være rigtig længe om helt at forsvinde. Men mange arter kan hurtigt nå ned på et bestandsniveau, hvor de er 'funktionelt uddøde'. Det vil sige, at de er for fåtallige til at kunne udfylde deres naturlige rolle.

Det nye ved den 6. masseuddøen er, at tilbagegangen nu skyldes, at mennesket har taget kontrol over jordens økosystemer. Allerede under den seneste istid kunne stenaldermenneskerne, med brug af ild, smart planlægning og udholdenhed, udrydde mange af de store græssende dyr. Det gik rigtig stærkt, da vi fik landbrugsmaskiner og motorsave, så vi nu har kunnet omforme 1/3 af landjorden (og overvejende de mest frugtbare dele) til kulturlandskaber.

Flere folk, færre insekter

Med tæt på otte milliarder mennesker på jorden udgør vi, det vil sige arten *Homo sapiens*, tæt på en tredjedel af den samlede biomasse af hvirveldyr, og de husdyr som i overflod dækker vores kødbehov, udgør næsten to tredjedele. Det betyder, at alle øvrige hvirveldyr, fra salamandre og spidsmus til elefanter, udgør sølle 3%. Denne skævhed er især opstået inden for de seneste 50 år og har medført en uundgåelig ændring i jordens økosystemer.

Fuglene klarer sig indtil videre ret godt, men insekter, især mange af dem som bestøver vores nytteplanter, er i voldsom tilbagegang. Også ambibier er hårdt ramt, og situationen er katastrofal for koralrevene. Forskellige analyser viser, at det generelt ser værst ud for de nye kulturlandskaber, og med tiltagende menneskeskabt temperaturstigning vil dette kunne ramme troperne særlig hårdt.

Almindelige arter truede

På globalt plan er der generelt en balance mellem økosystemernes produktivitet (dvs. varme + tilgængelighed af vand) og artsrigdom. Men analyserer vi nærmere på, hvordan arterne fordeler sig, skyldes denne balance især fordelingen af de mest udbredte arter. Den store majoritet af arterne er imidlertid sjældne, dvs. at de har små, lokale bestande, som tit er knyttet til specielle (lokale) miljøer i tropiske bjerge og kystområder og på oceaniske øer. Mange arter på tropeøer uddør i takt med, at mennesket har ændret den oprindelige vegetation f.eks. til landbrugsland, og IUCNs liste over truede arter har i stor grad fokuseret på tropernes endemiske arter.

De kræver opmærksom overvågning, men de har trods alt klaret sig ret godt indtil nu. Det er værd at bemærke, at tidligere perioder med masseuddøen i stor grad gik ud over succesfulde og dominerende organismegrupper (som dinosaurerne),

Vandreduen var i Nordamerika den mest talrige af alle fuglearter, og de første europæiske bosættere skrev om enorme flokke, som formørkede himlen i dagevis. Den vilde art blev sidst set i Ohio i 1900. Blandt årsager til dens uddøen kan være jagt, forsvinden af de store egeskove og virussygdommen Newcastle disease. Til sidst var der ikke indvider nok til, at arten kunne formere sig. Illustration: Andrew Howe/iStock.

og vi skal nok i større grad have vores opmærksomhed rettet mod de arter som er almindelige og vidt udbredte, endda de hyperdominante arter. Det er måske især her, at vi kan frygte store bestandssammenbrud, som kan ændre naturens processer. Tænk blot på vandreduen og carolinaparakitten. I Europa er det beregnet, at vi i dag har 600 millioner færre fugle end for 40 år siden, og det skyldes især nedgange blandt de almindelige arter.

Udviklingen kan vendes

Vi skal tænke på at klimakrisen er reversibel, men at arter, som uddør, aldrig kommer tilbage. Det tager millioner af år at erstatte dem med nye arter, og studier af fortiden viser,

at det er meget svært at forudsige, hvilke nye former for liv der kommer til at indtage pladsen. Måske får vi en ganske anderledes verden med en helt ny økologisk balance.

Politikerne er ved at vågne op og forstå, at det er alvor. Men spørgsmålet er, om de hurtigt nok indser, at de må opgive den sektoropdelte samfundsmodel, og erstatte den med en systemtænkning, hvor man ser bort fra særinteresser og søger efter bredere løsninger. Processen må drives af optimisme og tro på, at det lader sig gøre ... men vi skal sandelig presse på. ●

LIVET SOM ROVFUGLEBESKYTTER PÅ SICILIEN

TEKST OG FOTO: OLE FRIIS LARSEN

Krybskytter omkring Middelhavet fremstår ofte som rockeragtige bander, og en rovfugleunge kan handles på det sorte marked for op til 190.000 kr. DOF'er og journalist Ole Friis Larsen er en aktiv del af et internationalt beskyttelsesnetværk.

Tilstedeværelsen af observatører af rovfugletrækket ved Messinastrædet er i sig selv med til at forhindre krybskytternes illegale jagt på fredede fugle.

Journalist Ole Friis Larsen er en aktiv del af et internationalt beskyttelsesnetværk, der bekæmper faunakriminalitet på bl.a. Sicilien. Han er medlem af DOF's hovedbestyrelse.

I begyndelsen af 1980'erne ville en ung italiensk kvinde bekæmpe krybskytteri mod forårstrækket af rovfugle i Peloritanibjergene ved Messinastrædet på Sicilien. Her fløj især et stort antal hvepsevåger ofte ganske få meter over skråninger, hvor jægere i opmurede skjul skød dem i tusindvis. Det var før mobiltelefonernes tid, og kvinden havde brug for mange folk til at holde udgik og køre frem og tilbage mellem poster og telefoner på cafeer og andre steder, men da hun henvendte sig til den

italienske ornitologiske forening, fik hun afslag på assistance og besked om, at hun var ved at kaste sig ud i en 'klar tabersag'. Ingen troede på, at bekæmpelsen af krybskytteri ville kunne lade sig gøre. Når hun ringede til politiet, fik hun at vide, at de "havde travlt med at læse aviser".

Frivillige fra hele Europa

Derfor blev Anna Giordano nødt til at skaffe hjælp andre steder, og hendes indsats blev baseret på frivillige fra andre lande. Flere danske ornitologer har gennem årene deltaget i hendes årlige forårsløj. Modellen med internationale aktivister har dannet skole for adskillige tilsvarende kampagner mod illegal fangst og skydning af fugle i Middelhavsområdet, og den inspirerer stadig som et storslået eksempel på, at det kan lade sig gøre at stoppe

krybskytteri med en vedholdende og tålmodig indsats.

Den internationale model bruges af den tyske Komitee gegen den Vogelmord (bedre kendt som CABS), som træner aktivister på lejre i Brescia i Norditalien, hvor der stadig foregår illegal fangst af trækfugle. Herfra sender man også frivillige til Malta og mere farlige lande som Cypern og Libanon. Også BirdLife har tilsvarende lejre, eller de samarbejder med den tyske organisation, såsom SPNL i Libanon, BirdLife Malta og BirdLife Cypern.

Fordelen ved folk udefra

EU, Murens fald mellem Øst- og Vesteuropa og organisationer som BirdLife har været med til at nedbryde grænser og åbne for internationalt samarbejde i felten. Den internationale

Krybskytterne har smidt døde kaniner og malet hagekors på en af BirdLife Maltas observationsposter, hvor folk tror, at alle aktivister er tyskere. Det lidt ukorrekt engelsk er ikke til at tage fejl af: "Du gambler med dit liv".

Observationerne af rovfugletrækket på den sicilianske side af Messinastrædet foregår stadig i tæt samarbejde med det italienske naturpolis rejsehold mod krybskytteri. Se, hvad der sidder i bæltet på den civilklædte betjent til venstre.

Anna Giordano har fået Goldman Environmental Prize – naturaktivisternes Nobelpris – for sin indsats ved Messinastrædet, og hun har dannet skole for kampen mod krybskytteri i hele Middelhavsområdet.

model ved Messinastrædet blev skabt af nød, men har vist sig at have mange fordele. Det er lettere at få frivillig arbejdskraft udefra, som kun risikerer tilråb, trusler, chikane og i værste fald vold i nogle få uger, før de tager hjem – til forskel fra lokale, der ofte netop ikke tør deltage af frygt for forfølgelse året rundt. Desuden tager internationale deltagere deres erfaringer med hjem, og budskabet om ulovligheder bliver spredt langt videre omkring gennem artikler, foredrag og sociale medier. Endelig ser det ud til, at aktiviteterne også inspirerer lokale folk til at komme på banen, og på den måde får de internationale kampagner langsomt lokale – og mere vedvarende – rødder.

Trusler og politi

Vi, der deltager i den slags arbejde, anser det normalt ikke for specielt

farligt, men der er eksempler på det modsatte, især hvor der er økonomiske interesser på spil. Anna Giordano har været udsat for to bomber i sin bil, og hun må leve med konstant overvågning af sin bolig, hvor politiet kører forbi seks gange i døgnet. Jeg har boet alene i et hus på grunden i perioder og to gange oplevet, at der om morgenen lå en seddel på det bord, hvor jeg plejer at sidde med en vidunderlig udsigt til tre af Europas aktive vulkaner. Der stor bare: "Nyd din morgenmad" på italiensk. Nogen ville fortælle mig, at jeg blev holdt øje med. Problemet med den slags er, at man ikke aner, om det er en galning eller en farlig gruppe, der har lagt sedlen, men nøjagtig samme slags meddelelser oplevede nogle journalistkolleger i Danmark engang, da de skrev om rockerne som kriminelle bander.

Man skal dog ikke overdrive frygten. Engang på Malta troede vi, at en lille skrigeørn overnattede i et bestemt træ og satte nattevagter ved træet. På et tidspunkt i løbet af natten ringede vores vagter til politiet, fordi de følte sig jagttaget af en mand i et nærliggende hus. Da politiet kom, viste det sig, at manden i huset samtidig havde alarmeret politiet om en gruppe unge, som han var utryg ved foran sit hus.

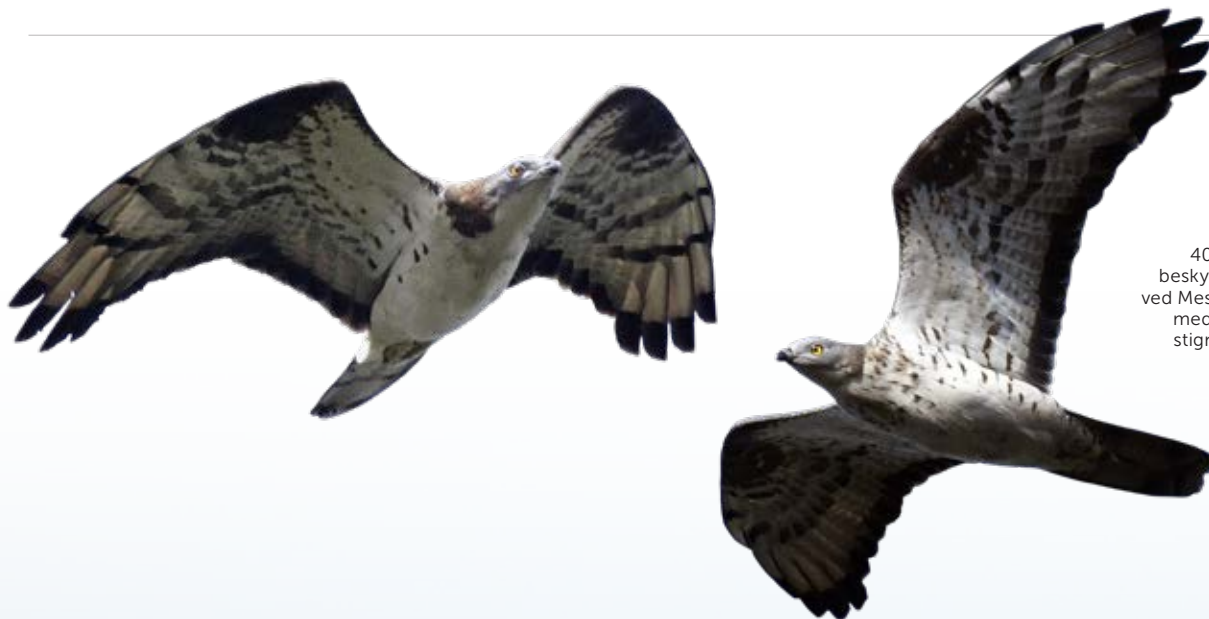
Høgeørneunge til 190.000 kr.

Andre gange er der mere oplagt

alvorlige grunde til at være på vagt. For et par år siden oplevede vi et brandattentat mod en bil på Sicilien, da jeg arbejdede med bevogtning af høgeørnereder. Det er en grundregel i den slags arbejde, at vi altid fotograferer biler og nummerplader i nærheden af redeområderne. Det viste sig, at flere af bilerne kom fra et privat detektivbureau i Firenze, og vi kunne undre os over, hvem der havde råd til at betale et bureau i Norditalien for at have flere ansatte til at holde øje med fuglefolk på Sicilien. Hvad vi ved er, at arabiske falkonerer betaler op til 25.000 euro – 190.000 kroner – for en høgeørneunge. I et tilfælde forlod en vagt en rede i en time, og da han kom tilbage, var ørneungen væk, og de skjulte vildtkameraer var ødelagt. Det siger noget om overvågningens intensitet og de interesser, der står bag redeplyndringerne; at de både kunne slå til i løbet af få minutter, og at de vidste, hvor vildtkameraerne var, selv om vi kun skiftede batterier cirka en gang om ugen på forskellige dage.

Jo mindre kendt, jo bedre

De internationale kampagner åbner også muligheder for den enkelte, som af forskellige grunde ikke kan deltage åbenlyst i den slags hjemme. For mig som journalist har det gennem årene været en god beskyttelse at kunne bruge fritiden som feltornitolog til aktiv fuglebeskyttelse så langt væk fra Danmark, at ingen har

40 års kamp for at beskytte hvepsevåger ved Messinastrædet har medført en markant stigning i antallet på forårstrækket.

bemærket min optræden i udenlandske tv-aviser, medier eller som vidne i retssager mod krybskytter. Jeg oplevede et tilsvarende tilfælde på Sicilien, hvor jeg havde et tæt samarbejde med en norditaliensk politimand. Han kendte til den tyske komites arbejde i Brescia, men kunne som politibetjent ikke deltage der. I stedet kunne han i sine ferier

tage til Sicilien og arbejde ubemærket for CABS med beskyttelse af rovfuglereder der.

Unge DOF'ere på Malta

I DOF BirdLife Danmark var vi flere, der tog til Malta for at hjælpe BirdLife Malta, da Malta kom med i EU i 2004 og fra 2008 skulle leve op til EU's

fuglebeskyttelsesdirektiv efter fire års forbehold. Vores skrivelser og foredrag inspirerede andre til at deltage, og DOF sendte i flere år unge til BirdLife Maltes lejre. Det førte endda til, at en af de unge fra DOF har taget sin uddannelse som biolog på universitetet i Malta, og en anden har flere gange siden deltaget i lejre for egen regning. Det initiativ har de

Den godt fire kilometer høje vulkan Etna kan ses over store dele af Sicilien og er med til at gøre trækket ved Messinastrædet til en af verdens smukkeste træklokaliteter.

Foto: Imantas Media / Shutterstock.

været så glade for i BirdLife Malta, at organisationen i 2022 har spurgt om muligheden for, at DOF igen vil sende unge til Malta, hvor indsatserne mod krybskytteri efter 15 år stadig ikke har ført til mindre illegal jagt på fugle, og der er lang vej igen.

Nye stærke samarbejder

Efter 42 år har vi næsten lukket og slukket for illegal nedskydning af fredede trækfugle på den sicilianske side af Messinastrædet, og Italien har som det eneste land i Europa et særligt naturpoliti. Vi er dog nødt til at blive ved med at bevogte træklokaliteterne, for erfaringen har vist, at der bare skal nogle få dage uden observatører til, før krybskytterne er tilbage i de solide skjul, som stadig står der.

I foråret 2022 oplevede vi bare skud mod en enkelt flok hvide storke, og nu fungerer vi mere som på enhver

anden træklokalitet. De fleste på stedet er lokale fotografer og feltornitologer, og bare nogle få af os arbejder stadig tæt sammen med det statslige italienske naturpolitis rejsehold og den italienske ornitologiske forening LIPU, som nu har lejre mage til Anna Giordanos på den anden side af strædet i Kalabrien, hvor krybskytteri stadig er omfattende. Vi udveksler flere gange om dagen informationer med såvel LIPU's folk som politiet, så politi og aktivister kan placere sig der, hvor store flokke og sjældne fugle kommer ind over deres side af strædet.

Kammeratskab uden grænser

I 1990'erne, da Anna Giordanos lejre begyndte at vise resultater, talte deltagerne årligt cirka 10.000 rovfugle, som slap levende forbi krybskytterne og ud over Messinastrædet. Siden krybskytterne forsvandt endeligt, er antallet af rovfugle på træk over strædet steget som følge af, at flere

fugle overlever og får ynglesucces. I 2022 ser det endelige antal registrerede ud til at ende på over 48.000, hvoraf 90 procent er hvepsevåger. Det er et meget synligt resultat, der er lige til at blive rigtig glad over, og for mig er det et stort privilegium at få lov til at deltage i den slags meget konkrete arbejde for fuglene.

Og hvorfor skal vi så tage til andre lande for at passe på fugle? En finsk ornitolog sagde engang til mig på Malta, at "første gang, kom jeg af nysgerrighed, men jeg så desværre, hvorfor jeg var nødt til at komme igen". En britisk kvinde sagde: "Jeg troede, at jeg kom for at passe på britiske trækfugle, men nu er de også 'mine' fugle, selv om det er fugle, der flyver mellem andre lande". Vi er nok bare lette at fange ind til intensiv fuglebeskyttelse med synlige resultater og dertil hørende godt kammeratskab – ligesom de fugle, der heller ikke kender grænser. ●

FUGLEÅRET 2021 NÆRMER SIG

Bogen skal bestilles på www.naturbutikken.dk, hvor den vil være tilgængelig fra 1. oktober til og med 1. november 2022.

Bogen er eksklusiv for medlemmer af DOF.

Fugleåret er gratis for medlemmer, men forsendelse koster 60 kr. Bogen kan kun bestilles med levering til din hjemmeadresse. Fugleåret 2021 forventes at udkomme i december 2022.

Repræsentantskabsmøde

DOF's efterårsrepræsentantskabsmøde finder sted i dagene **19. til 20. november 2022** på **Dalum Landbrugsskole i Odense.**

Dagsordenforslag skal være repræsentantskabets forretningsudvalg i hænde senest 4 uger før mødet.

Eventuelle spørgsmål rettes til **Mia Ilander Albrektsen** i Fuglenes Hus tlf. 33 28 38 30

PÅ TUR MED DOF TRAVEL

FUGLEREJSER MED INDHOLD

SE DE MANGE TILBUD TIL CHILE, COSTA RICA, NEPAL, NEW ENGLAND OG OMAN

PÅ VORES HJEMMESIDE:

WWW.DOFTRAVEL.DK

FUGLEREJSER OVER HELE VERDEN MED KVALIFICEREDE OG ERFARNE LEDERE

PÅ FUGLE- EVENTYR I ECUADOR

AF SOFIE ANDERSEN

Et velkendt logo dukker op ved indgangen til Buenaventura reservatet i tågeregnskoven. Foto: David Sarmiento.

DOFs Klima- og Biodiversitetsfond har siden 2011 modtaget 3,4 mio. kr. og finansieret opkøb af naturområder primært områder i Ecuador. Du kan læse mere om hvordan du støtter fonden på her.stoet.dof.dk/klimafond

Med sin storslåede natur og mere end 1600 fuglearter er Ecuador et uforglemmeligt rejsemål. Sofie Andersen, der har landet som sit andet hjem, fortæller her om nogle af de steder, hvor DOF BirdLife har bidraget til naturbevarelse.

Jeg besøgte Ecuador for første gang i 2014, har læst et semester på universitetet i hovedstaden Quito og har lavet mit bachelorprojekt langt oppe i en tågeregnskov i Chocó regionen. For hvert besøg er min begejstring for landet kun vokset. Da min mand David er fra Ecuador, er landet efterhånden blevet en tryk og velkendt base også for mig, og lysten til at udforske nye steder og nye fugle er stadig stor.

På vores seneste tur til Ecuador benyttede vi derfor muligheden for bl.a. at besøge Buenaventura reservatet, der hører til den naturbevarende organisation Fundación Jocotoco, som DOF BirdLife har støttet økonomisk gennem de sidste seks år.

Fodergræs til kvæg, som har domineret området i årtier, vokser langt hurtigere end de fleste hjemmehørende planter. For at give plads til andre planter skal græsset fjernes igen og igen over måneder. Foto: René Rivas.

Foto: Sofie Andersen

Båndarasari (Collared Aracari). Foto: Sofie Andersen.

Pichinchakvastben (Black-breasted Puffleg). Foto: William Arteaga.

Mange forskellige slags natur

For natur- og fugleinteresserede er Ecuador måske et af de mest fascinerende steder i verden. Landet består af mange forskellige naturtyper. Andesbjergkæden strækker sig ned gennem den centrale del af Ecuador, og på skråningerne langs bjergkæ-

den finder man tågeregnskoven. Her driver skyerne i 1000-2500 meters højde over bjergryggen, og vegetationen er derfor nærmest konstant i kontakt med vand. Det er med til at skabe den store biodiversitet, og i regnskoven vrimer det med kolibrier, farvestrålende tangarer og

tukaner og mange andre af Ecuadors mere end 1600 fuglearter.

1000 km ud for Ecuadors kyst finder man Galapagosøerne. Her foregår tingene på dyrenes præmisser. Uden mennesker eller naturlige rovdyr som trussel opfører dyrene sig

René Rivas (th) fortæller David Sarmiento (tv) om de mange forskellige træsorter og deres egenskaber. Foto: Sofie Andersen.

Banansmutte (Bananaquit), Buenaventura. Foto: Sofie Andersen.

stadig nærmest upåvirkede af vores tilstedeværelse, og derfor opleves naturen og dyrelivet på dette unikke sted bogstaveligt talt helt tæt på.

I den østlige del af Ecuador befinder man sig i Amazonas. Her er der lavtliggende fugtig regnskov med et gigantisk net af floder, der gør det muligt at opleve det rige dyre- og fugleliv fra kanoer, der tager dig gennem junglen til lyden af højlydte brøleber og af skrigende araer, som krydser floderne i flok over dig.

På besøg i Buenaventura reservatet

På turen til Ecuador i januar 2022 besøger min mand David og jeg Buenaventura-reservatet i tågeregnskoven i det sydlige Ecuador. Buenaventura er et beskyttet reservat opført og ejet af den naturbevarende organisation Fundación Jocotoco, som opkøber land og genplanter skov med formålet at beskytte truede arter i Ecuador. Dette område har en enorm høj biodiversitet med over 500 fuglearter, hvoraf nogle af dem udelukkende findes her. Gennem årene har DOF BirdLife støttet opkøb og genplantning af afskovet land i netop dette område.

I Buenaventura mødes vi med René Rivas, som er ingeniør og har ledet Jocotocos genplantningsprojekter gennem de sidste 20 år. I 2002 da han var med til at starte det første projekt, var området ryddet for skov og bestod primært af græsmarker til landbrug og kvæghold. I dag er sagen heldigvis en anden. Buenaventura består af omkring 2700 hektar af genplantet oprindelig skov, som er resultatet af Jocotocos projekter og hårdt arbejde fra lokale medarbejdere, der udfører plantning, vedligeholdelse, pleje og monitorering af skoven. "Under vores genplantningsprojekter lægger vi stor vægt på at undervise de lokale børn og unge i miljø,

William Arteaga har bl.a. studeret den endemiske og kritisk truede kolibriart Pichinchakvastben (Black-breasted Puffleg), som udelukkende findes i nogle få bjergområder nordvest fra Quito. Foto: Sofie Andersen.

Sofie Andersen er biolog og har stor erfaring indenfor fugle i Ecuador og Sydamerika. Til daglig kan du møde Sofie i DOF's Naturbutikken i København.

og udbyttet af vores arbejde, og vi mærker en tydelig stigning i interessen for beskyttelse af naturen, også blandt nationale fuglekiggere,” fortæller René.

Den gamle mand og bjerget

Sammen med René kører vi længere op i skoven til planteskolerne med hjemmehørende planter, som løbende dyrkes og plantes ud i området. Under køreturen på den hullede vej med grøn frodig vegetation på hver side af os, kun forstyrret af nogle få åbne arealer med græs, er det tydeligt, hvordan skoven har taget fat og træerne er vokset.

René fortæller os om en dag for 20 år siden, da de startede genplantningsprojektet i Buenaventura. “Jeg tog med mit hold op for at plante de første træer, og på vejen mødte vi en ældre landmand, som ejede en stor gård på bjerget. Landmanden sagde til mig: Du ingeniør, hvad har du tænkt dig? Jeg kan forsikre dig om, at absolut intet kunne gro her - mange har forsøgt uden held, dit arbejde er spild af tid.” I dag er landmanden overbevist af ingeniøren, og når René møder ham på sin vej, beder den nu aldrende gårdejer af og til om lidt planter og træer, som han kan dyrke på sin grund.

For de lokale og for naturen

Jocotoco har et godt samarbejde med de lokale folk, som med tiden har indset vigtigheden af skovbevarelsen. Før organisationen kom til, havde byerne problemer med vandmangel og dårlig vandkvalitet. I dag fungerer skoven som en svamp, der holder på vandet og forhindrer oversvømmelser og jordskred, som ellers er et problem i flere af Ecuadors landbrugsdominerede bjergbyer.

“Udover de mange hektar skov, der genplantes og beskyttes til fordel for biodiversitet, er der også omkring 50.000 mennesker i de lavere liggende landsbyer, der nyder gavn af det, vi laver”, forklarer René. “Lidt efter lidt genskabes skoven, arterne kommer tilbage og kilden til vand forbedres. Folket oplever at være en del

af en ændring, der både kommer dem og naturen til gode.”

Beskyttelse af endemisk kolibri

Tilbage i hovedstaden Quito mødes vi med William Arteaga. William var en af mine medstuderende på den biologiske station, hvor jeg lavede mit bachelorprojekt i 2019. Han er 27 år og fra Carchi i det nordlige Ecuador. William har som biologistuderende arbejdet hos organisationen Aves y Conservación – en anden organisation, hvor DOF har støttet opkøb af land. Her analyserede han samspillet mellem kolibrer og planter, og hvordan skovrydning påvirker disse plante- og kolibrisamfund.

Senere var William med på et projekt, som blev udført af Aves y Conservación med støtte fra bl.a. BirdLife International. Her har han studeret den endemiske og kritisk truede kolibriart Pichinchakvastben eller Black-breasted Puffleg, som udelukkende findes i nogle få bjergområder nordvest fra Quito. Populationen af denne kolibriart estimeres til under 300 individer, som lever i over 3000 meters højde på et sted, der er ekstremt afgrænset af landbrug. Hans studier peger på, at denne kolibriart også kan have en vigtig betydning for planterne og andre kolibriarter i dens leveområde. I modsætning til andre mere specialiserede kolibriarter, så bestøver denne art nemlig sandsynligvis mange forskellige planter og ikke kun nogle få specifikke. Derved kunne det tyde på, at denne art spiller en central rolle og bidrager til opretholdelse af planter og andre kolibrer og fuglearter.

Vigtigt med mere støtte

Med økonomisk støtte fra bl.a. DOF BirdLife blev det muligt for Aves y Conservación at opkøbe land ved én af lokaliteterne, hvor denne kolibriart lever. Formålet var her at genplante og bevare skoven og dermed sikre artens overlevelse i området. Arbejdet som William fortæller om, er blot begyndelsen på projektet. Med yderligere økonomisk støtte vil projektet kunne genoptages, og mere land vil kunne opkøbes. Det kan være afgørende for at beskytte en fugleart, der ellers ville forsvinde fra vores planet. ●

Sorthovedet
Honningsuger (Green
Honeycreeper)
Buenaventura.
Foto: Sofie Andersen.

KORT NYT

AF KARINA DEMUTH

VERDEN

▼ Santa Marta-hjelmkolibri findes kun i fjerntliggende dele af bjergene i det colombianske højlend. Foto: Jesper Sonne.

Forsvundet kolibri genfundet

AF JESPER SONNE

Den colombianske Santa Marta-hjelmkolibri har været forsvundet i 70 år, men er for nyligt genfundet. En gruppe danske biologer har opsøgt den sjældne fugl.

Santa Marta-hjelmkolibri *Oxypogon cyanoaemus* (på engelsk Blue-bearded Helmetcrest) har været forsvundet siden 1946, men blev genopdaget i 2015. Den findes i kun i fjerntliggende dele af Santa Marta-bjergene i det colombianske højlend, hvor ellers kun de lokale indianere færdes. Således har vi stadig ganske lidt viden om fuglen. I foråret 2022 har en gruppe danske biologer fra Københavns Universitet været på en ekspedition i området for at studere den sjældne fugl.

Fuglen er formentlig forsvundet fra store dele af sin oprindelige udbredelse og overlever nu som en lille population i bjergenes vestlige del, hvor habitatødelæggelser i form af kreaturafgræsning, afbrænding samt anden rydning af vegetationen er mindst intensiv. Derfor anses Santa Marta-hjelmkolibri for at være kritisk truet.

Selvom Santa Marta-bjergene er en af Colombias mest populære fugledestinationer, er det kun en håndfuld ornitologer, som hvert år besøger Santa Marta-hjelmkolibriens levested.

Turen dertil er en fire-seks dages ekspedition op gennem tågeskoven til den træløse Páramo, som er en unik græs-busk vegetationstype i højderne i det nordlige Andes.

De fleste observationer er fra skråningerne omkring en række højlendssøer i 3700 meters højde. Her er der frodigt med blomstrende buske, som kolibri besøger hyppigst fra jorden eller siddende i vegetationen for at spare på energien i den tynde luft. Som en tilpasning til at holde godt fast i vegetationen har hjelmkolibri ekstra store fødder i forhold til dens størrelse. Sjældent ses den svæve i luften som kendt hos andre kolibrier.

Du kan finde værket 'Navne på alverdens fugle' på dof.dk.

30.938 fugle har fået danske navne

Samtlige fuglearter og -underarter i hele verden har nu fået danske navne. De svimlende 30.938 fuglenavne er samlet i værket 'Navne på alverdens fugle', der fylder mere end 800 sider i den digitale version, som nu ligger tilgængelig på dof.dk.

Bag det digre værk står de tre ildsjæle Mogens Behnke-Pedersen, Jørgen Møller Hansen og Svend Rønne, der udgør DOF's navnegruppe. De tre herrer har været hovedkræfterne i tilblivelsen af navnelisten, som de har arbejdet på i mere end 25 år. Udover de danske navne indeholder listen også de tilsvarende videnskabelige, engelske og tyske navne på hver enkelt art og underart.

▼ Santa Marta er isoleret fra resten af Andes, hvilket medfører en stor andel af arter med lille geografisk udbredelse. De er et biodiversitets-hotspot i kritisk tilstand. Foto: Jesper Sonne.

BirdLife i Belarus lukker efter 24 år

BirdLife Internationals russiske partner Akhova ptushak Batskaushchyny (APB) er den 18. april 2022 lukket af landets domstol, der vurderer organisationen som politisk.

"BirdLife International beklager domstolens beslutning, og vores tanker og støtte er hos APB-teamet," udtaler Patricia Zurita, administrerende direktør for BirdLife International.

"APB er ikke og har aldrig været en politisk organisation. Dens fokus er at bevare arter og levesteder, fortsætter hun. "I 24 år har organisationen opnået nogle utrolige ting for Belarus' fugle og biodiversitet såvel som for hele Europa. Vi er meget ked af, at APB lukker, men vi mener, at bevarelsen skal og vil fortsætte i Belarus."

Kilde: BirdLife International

Derfor støtter vi Ukraine

Patricia Zurita administrerende direktør for BirdLife International har udsendt en fælles støtteerklæring fra det internationale partnerskab til Ukraine.

"Vi er alle chokerede over den russiske stats brutale invasion af det frie Ukraine. Vores tanker er hos alle fanget i konflikten, herunder dem, der arbejder for og med vores partner i det ukrainske samfund til beskyttelse af fugle.

I vores arbejde med klodens klima- og biodiversitetskrise har vi brug for fredeligt samarbejde, der trives med mangfoldighed, retsstatsprincippet, et sundt civilsamfund og en fri presse. Alt dette står på spil. Derfor støtter vi Ukraine og kræver, at de russiske tropper i landet øjeblikkeligt trækkes tilbage."

Kilde: BirdLife International

Allike

Foto: John Larsen

DE SORTTE FUGLE

AF KARINA DEMUTH

De sorte kragefugle sortkrage, ravn og råge kan være svære at kende fra hinanden, og det samme gælder gråkrage og allike. Her er nogle tips til, hvordan du kan se forskel.

Allike

Alliken er den mindste af kragefuglene, på størrelse med en tamdue. Den har en mørkegrå krop med lys nakke, helt lyse øjne og sorte vinger og hale. Nogen synes, at den ligner en klog gammel mand. Alliken optræder gerne i flok men yngler enkeltvis. Den kan finde på at bygge sin rede i en skorsten.

Forvekslingsmuligheder: Se efter de helt lyse, nærmest lyseblå øjne med en hvid ring. Så er der ingen forvekslingsmulighed.

Sortkrage

Sortkragen er helt sort. Den ses mest i Sønderjylland og ved Vestkysten, og holder til på åbent land, hvor der er store træer, som den kan bygge rede i.

Forvekslingsmulighed: Kragen kan forveksles med en ung råge, der endnu ikke har fået bar hud rundt om næbbet. Den kan også forveksles med raven, men raven er meget større end kragen.

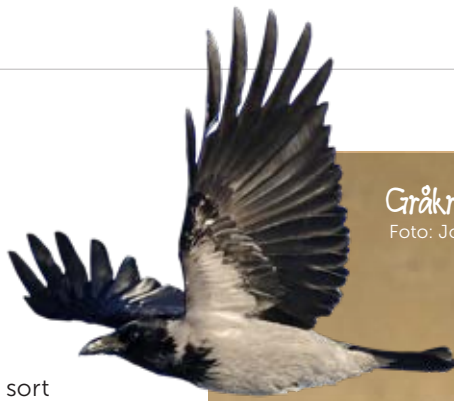
Sortkrage

Foto: John Larsen

Gråkrage

Gråkragen minder meget om sortkragen, men kropsfjerene er lysegrå. I modsætning til sortkragen findes den over hele landet.

Forvekslingsmuligheder: Gråkragen er grå og sort som alliken, men overgangen mellem det lyse og det mørke er langt mere tydelig på gråkragen.

Gråkrage

Foto: John Larsen

I den nordiske mytologi fløj Odins to ravne Hugin og Munin afsted hver morgen og om aftenen kom de tilbage og fortalte Odin nyt fra gudernes og menneskenes verden.

Ravn

Ravnen er en kæmpe stor sort fugl med et vingefang på op til halvanden meter. Næbbet er stort og krumt med en lidt firkantet form. Omkring 1967 var ravnen næsten udryddet i Danmark, men den blev fredet, og i dag er den med over 1.000 ynglepar langt mere almindelig.

Forvekslingsmuligheder: På lang afstand kan ravnen forveksles med en råge, sortkrage eller en rovfugl, men den er MEGET større end de andre kragefugle og kan kendes på sin kileformede hale og fingrede håndsvingsfjer. Mens krager og råger ofte optræder i folk og på steder, hvor der er mennesker, så er ravnen mere sky og ses mest i skoven, alene eller sammen med sin mage.

Ravn

Råge

Den voksne råge er nem at kende på sine sorte metalglinsende fjer og nøgne lyse gullige stykke hud, der går fra næbbet og helt ind til øjet. Et andet kendetegn er de flotte fjerbukser, der dækker det øverste af benene. Rågen spiser planter, nødder, kerner, orme og insekter. Den yngler i store kolonier i høje træer, også gerne i byer og tæt på mennesker.

Forvekslingsmuligheder: Den unge råge har endnu ikke fået lys hud ved næseroden og kan derfor forveksles med en sortkrage. Rågen har en stejl pande, hvor kragens pande følger næbbets skrå linje. Rågens næb er langt og spidst, og kragens næb er mere krumt og kraftigt.

Råge

Foto: Jan Skriver

KLOGE KRAGER

Kragefuglene bygger rede i store træer. Han og hun er ens i farven. Kragefuglene er altædende og lever blandt andet af affald, insekter, fisk og plantemateriale. Især gråkrage, sortkrage og ravn spiser meget gerne ådsler, og de kan også finde på at tage æg og fugleunger.

Sammenlignet med andre dyr er fugle ret kloge, og nogle dyreforskere mener endda, at kragefugle er lige så kloge som chimpanser. I hvert fald kan kragefugle udforme og bruge redskaber, der hjælper dem til at få fat i mad. De kan også løse ret komplicerede opgaver, hvor der er en særlig lækker madpræmie, når udfordringerne løses i en bestemt rækkefølge.

Velkommen til 'Fugleriget'

I denne serie besøger vi Fugleværnsfondens 23 naturreservater. Vi er startet fra nord og nu nået til Saksfjed-Hyllekrog på Sydlolland.

PÅ MED VANDRESTØVLERNE

TEKST OG FOTO: ALLAN GUDIO NIELSEN

Saksfjed-Hyllekrog er åben for besøgende fra midt i juli og byder på mange spændende ænder, svaner og vadefugle. Det er et af efterårets bedste steder at se rovfugletræk, og også om foråret er der masser at opleve og glæde sig over.

Hvert år åbner Hyllekrog-tangen midt i juli efter at have været lukket for adgang i fuglenes yngletid fra 1. marts til 15. juli. Så er det tid til at få snøret vandrestøvlerne og fyldt vandflasken, for nu venter der en lang vandretur ud til spidsen af Hyllekrog, hvor der ofte står store flokke af tillidsfulde vadefugle. På vejen kan man ikke undgå at imponeres af de op til 10.000 knopsvaner, som i denne tid raster her for at fælde.

Og Saksfjed-Hyllekrog har masser at byde på året rundt. Om foråret er der et betydeligt træk af især vandfugle igennem Femernbælt med store flokke af bl.a. ederfugle, storspover, bramgæs, knortegæs og ikke mindst landets største forårsantal af trækende dværgmåger. Både forår og efterår kan man også opleve mange rastende ænder og vadefugle ved Fugleværnsfondens fugletårn ved Billitse Mølle. Fra tårnet kan man

desuden i visse år følge både ynglende klyder og hættemåger på øen i søen.

Hvepsevågens Dag

Sidst på sommeren starter det store rovfugletræk. Hvepsevågens intense træk i sidste halvdel af august og første halvdel af september er noget af det mest fascinerende, man kan opleve som fuglekigger.

Saksfjed-Hyllekrog byder ikke kun på et fantastisk rovfugletræk. Om foråret kan man opleve et flot træk af ederfugle.

I løbet af denne korte periode trækker hvepsevåger fra hele Skandinavien ned over Danmark på vej mod deres overvintringsområder i Afrika. Som så mange andre fugle vil de helst undgå at flyve over for store havområder, og derfor samles de ofte, hvor landet spidser til, inden de trækker ud over havet.

Et af de bedste steder at opleve efterårets hvepsevågetræk er ved

Saksfjed-Hyllekrog, og her har Fugleværnsfonden siden 2001 afholdt Hvepsevågens Dag den sidste søndag i august. Kom og vær med hvis du ikke har prøvet det. I samme periode kan du opleve et stort træk af gule vipstjerter, svaler og pibere iblandet lærkefalke og fiskeørne.

I løbet af september og oktober følger fantastiske dage med røde glenter, musvåger, kæmpe flokke af ringduer krydret med hulduer og enorme flokke bogfinker og kvækerfinker. Suk – det er en magisk periode...

Ørne som TV-stjerner

I 2010 etablerede et havørnepar sig i Fugleværnsfondens skov i Saksfjed, og året efter fik parret to unger på

Med sine 217 hektar er Saksfjed-Hyllekrog-reservatet et af Fugleværnsfondens største. Naturresevratet huser en varieret natur med skov, krat, strandeng, strandfælled, klit og kyst og er en del af en større landskabsfredning på cirka 1.150 hektar.

Ved første øjekast ligner den dagaktive aftensværmer, duehale, virkelig en lille kolibri.

Vortebider.

vingerne. Inden ynglesæsonen 2013 blev der opsat et web-kamera ved reden, og til næste år er det således 10 år siden, der var Danmarkspremiere på 'Live fra havørnereden' i Saksfjed.

Det har været ti fantastiske år med masser af uforglemmeligt ørne-tv, hvor seerne hjemme i stuen har kunnet følge havørnenes familieliv fra slutningen af februar til juli, når ungerne har forladt reden. I alt er det blevet til 18 udføjne unger igennem årene, og forhåbentlig vil der komme flere til i årene fremover. Hvis man ikke har haft tid til at følge årets kuld, så ligger der en lang række spændende videoklip fra dette års ynglesæson på ØrneTVs hjemmeside.

Ej blot til fugl

Blandt ornitologer har Saksfjed-Hyllekrog længe været kendt for sit flotte efterårstræk af især rovfugle. Og blandt botanikere for sin spændende flora. Der er imidlertid også en del entomologer, altså folk som interesserer sig for insekter, der har fået øje på Fugleværnsfondens Østersøperle, hvor der de seneste år er gjort flere spændende og sjældne fund.

Blandt andet den store og smukke natsværmer, dødningehoved, som er en sjælden gæst i Danmark. Den yngler ikke i området, men er et eksempel på, at området er kendt for sine fund af sjældne varmekrævende arter, som normalt lever syd for Danmark. Andre eksempler er duehale og grønbroget kålsommerfugl, hvor der henholdsvis i 2018 og 2019 blev set æglæggende hunner på Hyllekrog.

I 2021 blev der under Fugleværnsfondens anden bioblitz i naturreservatet gjort et højst usædvanligt og sjældent fund af sandørentvist yderst på Hyllekrog-tangen. Sandørentvisten er Europas største ørentvist og kan blive næsten tre cm lang, hvilket er næsten tre gange så lang, som den almindelige ørentvist. Det er den sjældneste af vores ørentvist-arter og kendes kun fra nogle få lokaliteter herhjemme. Tag en tur til Lolland og få en fantastisk naturoplevelse – god tur! ●

Ture med Fugleværnsfonden

Fugleværnsfonden afholder mange spændende ture i fondens naturreservater over hele Danmark. Turene ledes af Fugleværnsfondens naturvejledere Allan Gudio Nielsen og Jørn Dyhrberg Larsen samt dygtige ornitologer fra fondens frivillige arbejdsgrupper. De er gratis og for alle. De næste par måneder tilbyder vi følgende ture. Ses vi?

Nivå Bugt Strandenge (1)

11/9 kl. 13: Åbent hus - Naturens dag
19/9 kl. 10: Fugletur
2/10 kl. 13: Efterår ved Øresund

Gundsømagle Sø (3)

3/9 kl. 9: Fugletur - skal vi se jagende fiskeørn?
1/10 kl. 9: Fugletur - oktobers mylder af fugle

Ravnstrup Sø (4)

3/9 kl. 11: Høsttur med insekthoteller
9/10 kl. 10: Fuglefoder og ringmærkning

Nyord Enge (6)

28/8 kl. 10: Åbent Hus i fugletårnet
25/9 kl. 10: Åbent hus i fugletårnet
30/10 kl. 10: Åbent hus i fugletårnet

Saksfjed/Hyllekrog (8)

24/8 kl. 10: Rovfugledage ved Hyllekrog
28/8 kl. 9: Hvepsevågens Dag
31/8 kl. 10: Rovfugledage ved Hyllekrog
7/9 kl. 10: Rovfugledage ved Hyllekrog
14/9 kl. 10: Rovfugledage ved Hyllekrog
21/9 kl. 10: Rovfugledage ved Hyllekrog
28/9 kl. 10: Rovfugledage ved Hyllekrog

5/10 kl. 10: Rovfugledage ved Hyllekrog
12/10 kl. 10: Rovfugledage ved Hyllekrog
19/10 kl. 10: Saksfjed Inddæmning - ørnetur
23/10 kl. 10: Rovfugletur til Saksfjed-Hyllekrog

Sydlangeland (10/11)

4/9 kl. 10: Åbent fugletårn i Gulstav Mose
4/9 kl. 13: Åbent fugletårn i Tryggelev Nor
10/9 kl. 10: Fugletræk over Sydlangeland
18/9 kl. 10: Fugletræk over Sydlangeland
2/10 kl. 10: Åbent fugletårn i Gulstav Mose
2/10 kl. 13: Åbent fugletårn i Tryggelev Nor

Bøjden Nor (13)

28/8 kl. 10: Åbent fugleskjul
25/9 kl. 10: Åbent fugleskjul

Bremsbøl Sø (15)

24/9 kl. 17: Trækfugle ved grænsen og Sort Sol som bonus

Stormengene (17)

27/8 kl. 14: Sommerdag med vadefugle og klokkeensian
3/9 kl. 9: Fugletur på Stormengene
22/10 kl. 9: Trækfugle, ringmærkning og kratluskeri

Agerø (20)

2/10 kl. 9: Vandretur på Agerøs strandenge

Svartingedal (22)

15/10 kl. 8: De fire årstider i Svartingedal

Foto: Rødsjert af John Larsen

Tjek www.fugleværnsfonden.dk for rutevejledning og yderligere information

Vi giver Danmarks fugle en rig natur - følg med på

Vesterbrogade 140 • 1620 København V • Tlf. 3328 3839 • Mail: fvf@fuglevaernsfonden.dk

DOF BORNHOLM

KONTAKT

Formand: Jens Christensen
bornholm@dof.dk
dof-bornholm.dk

TURE

Månedsture den første søn, hver måned kl. 10. Datoerne: 4/9 og 2/10.

P-plads ved Koldekilde/Segenvej/Almindingsvej i Almindingen. Turlleder: Eilif S. Bendtsen (tlf. 23488004).

Cykeltur langs østkysten søn. 21/8 kl. 16. P-plads ved Dueodde Familiecamping og Hostel Skrokkegårdsvejen 17, 3730 Nexø. Vi ser på fugle i skov, ved mose, ved kysten og i det åbne land. Turen er på ca. 14 km. Turledere: Henriette Tøttrup Hansen (tlf. 24605089) og Hanne Tøttrup (tlf. 20270158).

Spellinge Mose lør. 24/9 kl. 9. Rø Medborgerhus, Rø Skolevej 16, 3760 Gudhjem. Mulighed for diverse rov-fugle, træk af gæs og op ad dagen måske traner. Turledere: Henriette Tøttrup Hansen (tlf. 24605089) og Jens Lund Hansen (tlf. 81281800).

Endagstur til Skåne i uge 40. Som udgangspunkt kører vi til Falsterbo, de store søer inde i landet og måske Fyledalen eller op ad den skånske østkyst. Vi melder ud om rejsetider og udflygtslokaliteter i august måned. Der bliver kørt i egne biler, så hver bil bestiller selv fægebillet. Tilmelding til: Carsten Andersen (carstenogannette@post.tele.dk) eller John Holm (john.holm23@hotmail.com).

De 4 årstider i Svartingedalen lør. 15/10 kl. 8. Åhalsegård, Kirkedalsvej 25, Rutsker, 3790 Hasle. Den 4. årstidstur i Fugleværnsfondens reservat. Turledere: John Holm (tlf. 28667749) og Klaus Hermansen (tlf. 42256873).

DOF KØBENHAVN

KONTAKT

Formand: Ingelise Aarøe Petersen
kbh.kontakt@dof.dk
doftravel.dk

DOF KØBENHAVN - GRÅGÆSSENE

KONTAKT

Jan Chr. Møllerup
f.mollerup@mail.dk
Tlf. 40 50 84 87
dofkbh.dk/lokalafdelingen/
seniorudvalget

Specielt for
SENIORER

Turledere:

Bjarne Andersen tlf. 40 55 23 14
Joan Klausen tlf. 51 92 88 36
Ib Sørensen tlf. 40 29 97 10
Flemming Kragh Hansen tlf. 40 20 03 45

MØDER

Foredrag v. Stig Jensen hvor han fortæller om en tur til Zambia ons. 12/10 kl. 13-15. Kulturstationen Vanløse. Entré 30 kr.

TURE

Tur i egne biler til Klydesøen og Hejresøen ons. 17/8 kl. 9-14. Vi mødes på parkeringspladsen i Kongelunden og går gennem skoven til Hejresøen og Klydesøen.

Bustur til Falsterbo ons. 31/8 kl. 7-17. Ballerup Rådhus og opsamling i Tårnby. Max 35 deltagere. Indbetal kr. 325 på reg.nr. 8401 konto 1190869, DOF København, Seniorudvalget senest 1/7. Efter 1/8 kan du forhøre dig om evt. restpladser hos Jan Chr. Møllerup (tlf. 40508487).

Bustur til Nordjylland man. 12/9 til tors. 15/9 kl. 6.30-17. Ballerup Rådhus. Vi skal bo på Idrætscenter Jammerbugt. Her har vi fuld forplejning. Vi besøger en række spændende fuglelokaliteter. Maks 31 deltagere. Vi bor i dobbeltværelser og har et begrænset antal enkeltværelser. Pris i delt dobbeltværelse kr. 2.950 og i enkeltværelse kr. 3.450. Indbetal på reg.nr. 8401 konto 1190869, DOF København, Seniorudvalget senest 1/6. Efter 1/7 kan du forhøre dig om evt. restpladser hos Jan Chr. Møllerup (tlf. 40508487).

Tur i egne biler til Stevns ons. 28/9 kl. 10-14. Vi mødes ved Mandehoved og kører til forskellige steder på Stevns.

Bustur til Møn ons. 26/10 kl. 7-17. Ballerup Rådhus og opsamling ved 31A. Max 35 deltagere. Indbetal kr. 305,00 på reg.nr. 8401 konto 1190869, DOF København, Seniorudvalget senest 1/9. Efter 1/10 kan du forhøre dig om evt. restpladser hos Jan Chr. Møllerup (tlf. 40508487).

ROSKILDE

KONTAKT

dof-roskilde.dk

MØDER

Foredrag: Fugle i og ved Roskilde Fjord ved Per Frydenlund Nielsen man. 24/10 kl. 19-21. Byens Hus, Stændertorvet 1, Roskilde, i lokalet Verdensrummet.

Tilmelding: Per Frydenlund Nielsen (tlf. 22548313, perfrydenlundn@gmail.com) senest 23/10.

TURE

Småture til Himmelsøen tirs. 6/9 og tirs. 11/10 kl. 9-10.30. P-plads på Darupvej ca. 300 m før Darup by. Tilmelding: Per Frydenlund Nielsen (tlf. 22548313, perfrydenlundn@gmail.com) senest dagen før.

Fugletur til Selsø og Østskov søn. 18/9 kl. 8-12. Lille grus-P-plads på Ventevej, 4050 Skibby lige nord for søen. Tilmelding til Per Frydenlund Nielsen (tlf. 22548313, perfrydenlundn@gmail.com) senest 15/9.

DOF KØGE

KONTAKT

dofkoege.dk

TURE

Fugletur på Præstø Fed lør. 14/8 kl. 9-16. Feddet camping. Vi ser efter trækkende ederfugle, rastende småspover og havørn. Ved Fedhage kan vi se rastende ænder, måger og terner og lidt vadefugle. Tilmelding: Marta Bagoly (tlf. 30422449) og Gitte Kruse (tlf. 23467922).

DOF NORDSJÆLLAND

KONTAKT

Formand: John Hansen
formand@dofnordsj.dk
Tlf. 22 29 52 42
dofnordsj.dk

DOF VESTSJÆLLAND

KONTAKT

Formand: Morten Jensen
Tlf. 21 25 87 42
dofvsj.dk

Se ture:

dof.dk/oplevel-fuglene/ture-og-aktiviter

DOF STORSTRØM

KONTAKT

Formand: Bo Kayser
Tlf. 51 34 62 78
kontakt@dofstor.dk
dofstor.dk

TURE

Vadefugle på Ulvshale Nordstrand søn. 14/8 kl. 7-12. P-plads ved stranden lige øst for Camping Ulvshale Strand, Ulvshalevej 236, 4780 Stege. Vi går langs Ulvshale Nordstrand til Mågenakken og håber på et bredt udsnit af både gamle og unge rastende og trækkende vadere, måger, terner og svømmefugle og måske lidt småfugle i strandkrattene og ved Nordengen. Kontakt: Per Schiermacker-Hansen (tlf. 23499530, psh.moen@gmail.com).

Biodiversitetsundersøgelse på Gedser Fuglestation lør. 27/8 kl. 10-14. Parkeringspladsen for enden af Fyrvej på Gedser Odde. I samarbejde med Guldborgsund Kommune og Naturstyrelsen prøver vi at øge biodiversiteten på Gedser Fuglestations område. Kom med til kortlægningen af områdets insekter, planter og fugle. Resultaterne indtastes i Arter.dk. Kontakt: Bo Kayser (tlf. 51346278, bo.kayser@gmail.com).

Åbent Hus Gedser Fuglestation søn. 25/9 kl. 9-12. Gedser Fuglestation på Gedser Odde. Kør forbi Gedser Fyr og parker på den store P-plads ved stranden. Gå gennem folden til det stråtede hus. Gedser Fuglestation afholder åbent hus, hvor vi vil vise, hvordan man ringmærker trækkende småfugle. Her får vi den oplevelse at se en levende fugl ganske tæt på, og vi viser, hvordan man bestemmer art, køn og alder på fuglene. På denne tid af efteråret domineres småfugletrækket af rødhals, gærdesmutte, gransanger, jernspurv, blåmejse og fuglekonge, men der er altid chancer for noget mere sjældent. Der er valgfrit mødetidspunkt mellem kl. 9 og 12 – og i øvrigt gratis adgang! Kontakt: Hans Lind (tlf. 61671843, hans.lind4874@gmail.com).

DOF FYN

KONTAKT

Formand: Henrik Kalckar Hansen
Tlf. 30 70 90 38
kalckar@webspeed.dk
doffyn.dk

TURE

Gyldensteen lør. 20/8 kl. 8. Langø p-plads. Tilmelding til turleder Jens Bækkelund (tlf. 50384070).

Ringmærkning Keldsnor Fuglestation søn. 18/9 kl. 8. P-pladsen Gulstav Mose. Tilmelding til turleder Michael Bjerregård (tlf. 53600784).

Dovns Klint lør. 1/10 kl. 8. P-pladsen. Tilmelding til turleder Henrik Kalckar (tlf. 30709038).

Helnæs Made tors. 13/10. Tilmelding til turleder Ib Bager (tlf. 30205424), hvor mødested og -tid meddeles.

DOF SØNDERJYLLAND

KONTAKT

Formand: Gert Fahlberg
gert.fahlberg@bbsyd.dk
dof-syd.dk

MØDER

Temadag på Alsion lør. 17/9 kl. 10-16. Fuglenes ABC ved ornitolog, cand. scient. Bjarne Bo Jensen. Kl. 10: Fuglenes oprindelse, deres anatomiske og fysiologiske tilpasninger til flyvning. Kl. 12: Om fugletrækket, dets funktion, de forskellige trækformer og hvordan de finder vej. Kl. 14: Om fuglenes adfærd, deres intelligens og bevidsthed. Arrangeres sammen med Folkeuniversitet. Pris for OAS og DOF 200 kr. ellers 270 kr.

TURE

Aftentur til Trillen tirs. 15/8 kl. 19-21. P-pladsen lige før Høruphav. Vi kigger efter vadefugle, ænder, gæs mm. Skægmejsen plejer også at lade sig høre. Turleder: Kaj Abildgaard (tlf. 30208456).

Bundsø og Oldenor lør. 20/8 kl. 9-12. P-pladsen ved Vesterballe, Bundsø. Med den nye Bundsø har vi fået endnu et godt fuglested på Nordals. Turleder: Lars P. Hansen (tlf. 40876244).

Det tyske Vadehav ved Schlüttsiel lør. 3/9 kl. 10. P-pladsen ved Tønder Svømmehal, Sønderlandevej 4. Husk pas og madpakke. Vi vil bl.a. se flere hundrede skestørke samt hejrer, ænder, vadere, gæs, småfugle og rovfugle. Turleder: Inger Sønnichsen (tlf. 23629934).

Felsted skov lør. 10/9 kl. 9-12. Kør fra Varnæsvej ad Fruedam imod Fruedam nr. 19. Parker lige foran skoven. En del natugler, og så yngede den røde glente der i 2020. Turleder: Klaus Bo Jensen (tlf. 50943363).

Sønderskoven, Sønderborg søn. 25/9 kl. 10-14. Østenden af Hjort Lorensens Vej. Vi kigger efter rovfugletræk. I kan komme og gå, som I har lyst. Turleder: Klaus Bo Jensen (tlf. 50943363).

Fugletræk ved Kragesand søn. 2/10 kl. 7.30-11. Vi stiller os ved P-pladsen ved Kragesand på sydspidsen af Broagerland og håber, der er gang i fugletrækket. Man kan komme og gå, som man har lyst. Turleder: Gert Fahlberg (tlf. 26311013).

Gåsetur til Ballum Sluse lør. 22/10 kl. 8. P-pladsen ved Ballum Sluse. Vi står op med gæssene, måske 25.000 bramgæs, og ser dem flyve ud på dagens fourageringssteder. Efter 1½-2 timer

ved slusen, forhåbentlig krydret med forskellige rovfugle, kigger vi på, hvad der er i nærheden, f. eks. Astrup enge. Turleder: Jan Ravnborg (tlf. 28144464).

Bøjden Nor ons. 26/10 kl. 7.30-14. Afgang færge fra Fynshav kl. 8. Rigtig mange ænder og meget andet samles her ved vinterens begyndelse. Turleder: Else Dupont (tlf. 40162361).

DOF SYDVESTJYLLAND

KONTAKT

Formand: Karin Gustausen
Tlf. 28 25 87 86
kgustausen@gmail.com
dofsydvest.dk

Ture:

Kim Mogensen
Tlf. 40592244, kim.mogensen@mmb.net

DOF SYDØSTJYLLAND

KONTAKT

dof-sydstjylland.dk

MØDER

Fugle i øjenhøjde tors. 3/11 kl. 19. Vejle bibliotek. Foredrag om fuglenes syn ved øjenlæge Kim Frost. Kontakt: Conny Brokholm (tlf. conny.brokholm@mail.dk).

Havørnen man. 14/11 kl. 19. Vejle bibliotek. Kim Skelmose kommer og fortæller om havørnen. Kim er projektleder for Projekt Ørn. Og det er havørnen, der er i fokus i dette foredrag, som omhandler hans arbejde med denne skønne rovfugl. Kontakt: Conny Brokholm (tlf. conny.brokholm@mail.dk).

TURE

Borre Knob søn. 14/8 kl. 10. Mere information følger på lokalafdelingens hjemmeside. Turleder Karsten Fynbo Larsen.

Vorsø lør. 20/8 kl. 9.30. Brigsted strand. Jens Gregersen vil på øen guide og fortælle om øens naturhistorie og fugleliv. Vi skal vade ca. 700 m. over til øen, så husk fornuftig påklædning og madpakke. Turen koster 90 kr. som skal indbetales på konto 0758 3231069533. Turleder og tilmelding: Marianne Fock (tlf. 30270948).

Brigsted Strand søn. 28/8 kl. 10. Mere information følger på lokalafdelingens hjemmeside. Turleder Karsten Fynbo Larsen.

Solkær Enge tors. 8/9 kl. 10. Skibelund Naturskole, Skibelundvej 22, 6092 Sdr. Stenderup Vi går en tur og ser hvad der gemmer sig af spændende fugle - på, omkring og ved søen. Turlleder: Bodil Kristensen (tlf. 24234922).

Hindemade og Slivso søn. 18/9 kl. 10. Hammelev Kirke, Kirkeforte 3, 6500 Vojens. To søer, der blev genskabt for en del år siden og nu kan byde på masser af vandfugle året rundt. Turlleder: Kurt Storgaard (tlf. 24945332).

Trelde Næs søn. 9/10 kl. 8.30. P-plads v. Trelde Næs Vej 290, 7000 Fredericia. Det er lidt på kanten af efteråret, så vejret har stor betydning for, hvad vi kan se, men der er jo standfugle i skov og på strand, og der kan være trækfugle og havfugle. Turlleder: Gunner Nielsen (tlf. 60581056).

Vadehavet tors. 20/10 kl. 10. P-plads v. Højer Sluse, Slusevej 14, 6280 Højer. Heldagstur i privatbiler. Der er meget at se på i Vadehavet og vi vil tage lidt rundt og se på forskellige gode steder. Der er højvande ved 11-tiden, og det skulle give en del fugle. Turlleder: Peter Damgaard (tlf. 21565442).

Hansted Skov og Sø søn. 30/10 kl. 9. P-pladsen v. Hansted sø, Skovvej 44, 8700 Horsens. Småfugle, spætter, træk- og vintergæster, v. søen og i skoven. Turlleder: Nina Rosendahl Larsen (tlf. 22913629).

DOF VESTJYLLAND

KONTAKT

Formand: Lars Holm Hansen
Tlf. 22 96 13 17
formand@dofvestjylland.dk
dofvestjylland.dk

Ture:

Poul Krag
Tlf. 22 36 02 36
poulkrag@tdcadsl.dk

MØDER i anledning af DOF Vestjyllands 50-års jubilæum

Jubilæumsforedrag. Jens Overgaard udstiller fuglebilleder fra søn. 4/9 kl. 14 til 30/10. Folkeuniversitetscenter, Herregårdsstuerne på Nørre Vosborg, Fernisering. Han har også malet 50 års jubilæumsplakaten med brushaner som motiv.

Jubilæumsforedrag. Fuglesprog - et øre, mange nuancer v/ seniorforsker Thorsten Balsby ons. 7/9 kl. 19-21. Riddersalen, Folkeuniversitetscenter, Nørre Vosborg.

Jubilæumsforedrag. Fuglenes fantastiske stedsans, trækfugle v/ professor og forskningsleder Kasper Thorup tirs. 13/9 kl. 19-21. Folkeuniversitetscenter, Skærum Mølle.

Jubilæumsforedrag. Fuglene i Vestjylland gennem 50 år v/ ornitologerne Ole Amstrup og Allan Kjær Villesen tirs. 4/10 kl. 19-21. Folkeuniversitetscenter, Riddersalen, Nørre Vosborg.

Jubilæumsforedrag. "Kom op på ryggen af en gås" v/ seniorforsker Preben Clausen ons. 12/10 kl. 19-21. Folkeuniversitetscenter, Skærum Mølle.

Jubilæumsfestdag lør. 29/10 kl. 13. Folkeuniversitetscenter, Nørre Vosborg. Festtaler ved tidligere formand for DOF Christian Hjorth, DOFs formand Egon Østergaard og bestyrelsesmedlem i Fugleværnsfonden Jonna Odgaard. Udstilling af Jens Overgaard Christensens fuglebilleder. Efter det faste program er der mulighed for spisning, snak og hygge med gode fuglevenner

TURE

Vadefugletrækket på Værnengene tors. 25/8 kl. 17:30-20. Nordliden på Værnengene, Tippervej, 6830 Nr. Nebel. Turlleder: Ole Amstrup (tlf. 20468336, amstrup.ole@gmail.com).

Trækfuglene i Skjern Enge søn. 18/9 kl. 13-16. I fugleskjulet ved vejen mellem Lønborg og Skjern. Turlleder: Laurids Andreassen (tlf. 42260316) Børge Vistisen (tlf. 30821719).

Jubilæumsekskursioner. Ringkøbing Fjord lør. 24/9 kl. 7.30-18. Brejningkrydset. Lokale guider omkring Ringkøbing K., Skjern Enge, Tipperne, Tirsbjerg og Borris Hede

Jubilæumsekskursioner. Vestjyske fjorde søn. 25/9, kl. 7.30-17.45. Folkeuniversitetscenter, Nørre Vosborg. Lokale guider Naturnationalpark Stråsø, Sønder Vosborg Hede, Vest Stadil Fjord, Felsted Kog, Torsminde, Harboøre Tange og Thyborøn Havn

For alle jubilæumsaktiviteter - se hjemmesiden www.dofvestjylland.dk for flere oplysninger om indhold, tidspunkter, tilmeldinger og deltagerbetaling.

DOF VESTJYLLAND - GRÅSPURVENE

KONTAKT

Peder J. Pedersen
Tlf. 23 67 88 75
seniorture@dofvestjylland.dk

Specielt for SENIORER

TURE

Jordbro Engso og Kølsen Engso tors. 25/8 kl. 9-14. Sevel Kirke, Klostervej, 7830 Vinderup, samkørsel herfra. Vi vil besøge vor nabo-lokalafdeling Nordvestjylland. Det er tiden for trækende fiskeørne og gode chancer for havørn og rørhøge mm. Turlleder: Leif Novrup (tlf. 23315601, leifnovrup@pc.dk).

Havfugleobs og Harboøre Tange ons. 14/9 kl. 7-12. Harboøre Kirke. Vi kigger efter havfugle fra solopgang og 1-2 timer frem. Herefter tager vi en tur rundt på Tangen og ser, hvad vi kan finde af svaner, gæs, andefugle, vade-fugle og måske havørn og vandrefalk. Turlleder: Allan Kjær Villesen (tlf. 26273258, akv@tdcadsl.dk).

Bækbygård Strand og Vest Stadil Fjord tirs. 25/10 kl. 8-12. P-pladsen ved Bækbygård Strand ca. 10 km nord for Søndervig. Vi kigger først ved havet. Ellers går vi rundt i Vest Stadil Fjordområdet, som vi nu efterhånden kender det med gæs, ænder, rovfugle, måske bjerglærker og lapværlinger. Turlleder: Jens Ballegaard (tlf. 22821175, jballegaard@youmail.dk).

DOF ØSTJYLLAND

KONTAKT

Formand: Ole Bøgh Vinther
Tlf. 25 15 23 25
olebvinther@gmail.com
dofoj.dk

MØDER

Jubilæumsreception fre. 9/9, kl. 15. I år er det 50 år siden DOF Østjylland blev stiftet. Vi er ved at planlægge fejring af jubilæet. Sæt kryds i kalenderen denne dag. Følg med på vores webside eller Facebook for flere oplysninger.

Fuglene på Sri Lanka tirs. 25/10, kl. 19.30. Naturhistorisk Museum, Ole Worms Allé 140, 8000 Aarhus C. Rejseforedrag af Hans-Erik Jensen der viser billeder fra Sri Lanka.

Foredrag i efteråret er under planlægning - se nærmere på dofoj.dk under ture og møder, klik på den sorte firkant.

TURE

Jubilæumsbustur søn. 11/9. I år er det 50 år siden DOF Østjylland blev stiftet. Vi er ved at planlægge fejring af jubilæet. Sæt kryds i kalenderen denne dag til en bustur. Følg med på vores webside eller Facebook for flere oplysninger.

DOF ØSTJYLLAND - GRÅKRAGERNE

KONTAKT

dofoj.dk/graakragerne

Specielt for
SENIORER

TURE

Kølsen-Skals Engsø ons. 17/8 kl. 10-15. P-plads, Brunbankevej, 8831 Løgstrup. Vi går i samlet trop ad Himmerlandsstien op til udløbet af Skals Å i Hjarbæk Fjord. Der er gode muligheder for rørdrum, rovfugle, vadefugle, skægmejsse og andre spændende ting.

Hjarnø tirs. 13/9 kl. 8.30-15.30. Pendler P-pladsen ved E45 afkørsel 55 Horsens Nord, kl. 8.30. Prisen for færgeren er 35 kr. pr. voksen, 30 kr. pr. pensionist (65 år) og 50 kr. pr. bil. Af hensyn til færgeren er det nødvendigt med tilmelding senest søn. 10/8. Tilmelding til Ole Jensen (tlf. 23290118, ofj@ofj.dk).

Djurslands Nordkyst man. 17/10. kl. 10-15. Gjerrild Nordstrand, Stavnsborgvej 2, 8500 Grenå. Der skulle være mulighed for forskellige vadefugle, vadefugle, sule, forskellige vadefugle og måske nogle lommer.

DOF ØSTJYLLAND - FUGLEPIGERNE

KONTAKT

fuglepiiger.wordpress.com

Specielt for
KVINDER

TURE

Turen går til Kølsen-Skals Engsø og Hjarbæk Fjord lør. 27/8 kl. 10-15. P-plads, Brunbankevej 68, 8831 Løgstrup. Turguider: Inger Klit (tlf. 31386206) og Karen Sander Jensen (tlf. 61265522).

Fanø lør. 17/9 til søn 18/9. Tilmelding nødvendig til Rikke efter 15/8. Program er under udarbejdning. Turguider: Rikke Rørbech (tlf. 22249850) Dorte Faurschou Hertz (tlf. 22363258).

Rosenvold søn. 9/10 kl. 7:30-13:30. P-pladsen ved Rosenvold Strand Camping, Rosenvoldvej 19, 7140 Stouby. Turledere: Karen Sander Jensen (tlf. 61265522) og Rikke Rørbech (tlf. 22249850).

Samkørsel: Hvis du mangler en kørelejlighed - eller har ledige pladser i din bil - er du velkommen til at skrive et indlæg på vores Facebook-side. Det gælder for alle vore ture.

DOF NORDVESTJYLLAND

KONTAKT

Formand: Martin Høj Hansen
Tlf. 87 51 41 52
martin.hoj.hansen@gmail.com
dof-nordvestjylland.dk

Ture:

Anni Stub
Tlf. 21 47 96 81, anni@stub.dk

TURE

Kun for Ørneklubben: Fiskeørne ved Kølsen/Skals Engsø søn 28/8 kl. 9-11.30. P-pladsen for enden af Brunbankevej. Fiskeørnene fisker ofte i fjorden i denne måned, og vi skal naturligvis også se vadere, ænder og småfugle i engsøen. Turleder: Martin Høj Hansen (tlf. 40301342).

Fugletur til Venø lør. 10/9 kl. 9-12. Ved færgelejet på Struer-siden, hvorfra vi evt. kan samles i bilerne. Vi skal mest være i den nordvestlige del af øen, hvor vi vil gå rundt om Nørskov Vig. Vi forventer bl.a. vadefugle og terner. Turleder: Brian Jakobsen (tlf. 51258555).

Fugletur til Hanstholm og Roshage lør. 24/9 kl. 7.30-12. Nordre Strandvej 41, 7730 Hanstholm. Med de rette betingelser er der rigtig gode muligheder for at havfuglene ses fint fra Roshage. Turleder: Jan Skjoldborg Kristensen (tlf. 53611429).

Fugleweekend i Thy 30/9 til 2/10. Vi har lejet et sommerhus i Vorupør, hvorfra vi vil lave ture til Agger Tange, Vejlerne og Hanstholm. Der er overnatning til 12 pers. DOF køber ind, og så hjælpes vi ad med madlavning, opvask m.m. Pris alt inkl. kr. 500 pr. pers. som betales ved tilmelding. Medbring selv sengelinned, håndklæder og drikkevarer. Tilmelding og yderligere info hos Brian Jakobsen (tlf. 51258555, tbjakobsen@hotmail.dk).

Vandretur på Agerøs strandenge søn. 2/10 kl. 9-13. P-pladsen Agerøvej 32, 7960 Karby. Hovedmålet for turen er at nå ud til Holmene og Stenklipperne. Mulighed for at komme tæt på højarktiske vadefugle og eventuelle bjerglærker. Målet nås kun, hvis der er lavvande, oftest efter nogle dage med østlige vinde. Det er en anstrengende tur og kræver en god balance, da vi ofte skal hoppe fra tue til tue. Langskafede gummistøvler er nødvendige. Turledere: Hans Dahlgaard og naturvejleder Allan Gudio Nielsen (tlf. 20890909).

Kun for Ørneklubben: Fugletur i Viborg i efterårsferien for børn, bedsteforældre og andre interesserede man. 17/10 kl. 10-12. P-pladsen ved Golf Hotellet. Hans Tausens Alle 2, 8800 Viborg. En

tur ved Søndersø for at se, hvad der er af fugle i byen på denne årstid. Turleder: Michael Winter (tlf. 60898039).

Kun for Ørneklubben: Fugletur i Skive i efterårsferien for børn, bedsteforældre og andre interesserede man. 17/10 kl. 10-12. P-pladsen ved Hotel Strandtangen, Strandvejen 24, 7800 Skive. Vi skal gå en tur ved havnen og i Krabbesholm Skov for at se, hvad der er af fugle i byen på denne årstid. Turleder: Brian Jakobsen (tlf. 51258555).

Fugletur til Jordbro Engsø lør. 29/10 kl. 10-12. Oplev fugle og natur i og ved Jordbro Engsø i det sene efterår. Vi skal bl.a. se efter ænder og lappe-dykkere, men der er også altid måger og lidt småfugle ved søen. Turleder: Christian Bøggild (tlf. 51864888) og Willy Lauridsen (tlf. 29436803).

DOF NORDVESTJYLLAND - GRÅMEJSERNE

Specielt for
SENIORER

KONTAKT

Web: dof-nordvestjylland.dk/
kategori/gramejse

DOF NORDJYLLAND

KONTAKT

Formand: Peter Lund Kristensen
Tlf. 21 46 10 81
dofnord.dk

DOF NORDJYLLAND - GRÅMEJSEERNORD

KONTAKT

Poul Erik Sperling
Tlf. 20 28 44 05,
pes@vildtfarmnord.dk

Specielt for
SENIORER

Svend Erik Mikkelsen
Tlf. 60 60 73 61, svemik45@hotmail.com

Peter Manstrup
Tlf. 20 54 01 20, p.manstrup@gmail.com

dofnord.dk/gramejserne

TURE

Rold Skov ons. 24/8 kl. 9. Rebild Hus p-plads. Vi kigger på, hvad vi finder på turen rundt i området af fugle, sommerfugle, guldsmede m.m. Vi trækker gerne på deltagerens viden om natur. Turleder: Peter Manstrup, Poul Erik Sperling og Svend Erik Mikkelsen.

Vedersø - 4 personer. Toppen af Vest Stadil Fjord. Hyggeligt velindrettet helårshus/ferielejlighed 50 m². Naturgrund, ugenert, indhegnet, m. udsigtshøj. Udsigt til klitterne 2 km. og fredede strandenge. Stort fugletræk mulighed for at se "lille" sort sol forår/efterår. Rørdrum høres, findes ved Nørre sø 800 m. væk. Ynglende tårnfalken i haven. Rigt fugleliv. Ugepris: 3000 kr. Incl. rengøring. En person 1500 kr. + rengøring 300 kr. minus juni, juli, august, samt helligdage. Pris pr. døgn for 2 personer 450 kr. + rengøring 300 kr. For 1 person 225 kr. + rengøring 300 kr. Hund er velkommen. **Henv. Anette Schmidt: 22550600.**

V. Vedsted - Vadehavet. Hyggeligt, stråttækt nyistandsat helårshus, 400 m fra Nationalparken. Enkelt indrettet, 6 senge + 2 madrasser, tre soverum. Fremragende internet. Husdyr ikke tilladt. Pris pr. uge 1-26 og 34-52: 2800 + forbrug 500 kr. Pris pr. uge 27-33: 3500 kr. + forbrug 500 kr. Weekend: 1500 kr. + forbrug 250 kr. En hverdagsnat (ikke weekend) 575 kr. inkl. forbrug. **Se vvedsted123.123hjemmeside.dk eller henv. karennitschke@gmail.com**

Naturejendom Trinkærvej 20, 9981 Jerup sælges. **Perfekt til fugleinteresserede.** 7,2 ha. privat naturområde, midt i Nat. 2000 omr. nr. 3 og fugleomr. 6. Over 70 fuglearter registreret omkring ejendom bl.a. traner, natravn. 114 m² bondehus delvis istandsat, fuldt beboeligt. Ny luft til vand varmepumpe, el ledninger, loft isolering. Fibernet, offentlig vand. Lille asfalteret vej til. Meget stille. Kan bruges som helårs- eller fritidsbolig. Stald med plads til 3 heste. 1 ha eng, 6 ha naturskov. 4 km til Jerup badestrand. 30 km til Skagen Dof fuglestation. **Flere detaljer: alanhipps@live.com tlf. 61990365.**

Gammelt bondehus udlejes. Huset er beliggende for enden af en markvej mellem Ringkøbing fjord og Stadil fjord 2 km fra Vesterhavet. Stedet er ideelt for fugle- og naturelskere. Huset har 4 soveværelser med 10 gode sovepladser. Dejlig ugenert have, terrasse og adgang til wi-fi, Pris pr. døgn 500 kr. + el. **Kontakt 20401814 eller 123hjemmeside.dk/ Mosehytten**

ET BIDRAG DER YNGLER

Klyden er noget for sig. Den er både fantastisk smuk og fantastisk kræsen, når det kommer til at finde et sted at yngle. Derfor hjælper vi dem så godt vi kan i Fugleværnsfondens naturreservater. I Bøjden Nor finder klyderne tilbage år efter år, og yngler på vores kunstige yngleøer, hvor har de har helle fra rovdyr.

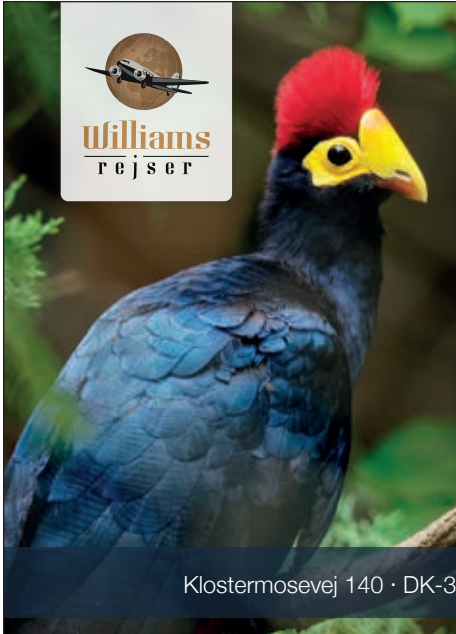
STØT VIA
MOBILE PAY
90682

I Fugleværnsfonden arbejder vi for at beskytte, bevare og udvide vores naturreservater, så fuglene kan yngle, fouragere og raste i fred. Et bidrag til Fugleværnsfonden går direkte til dette arbejde.

Tak for din støtte!

Fugleværnsfonden

www. fuglevaernsfonden.dk • Vesterbrogade 140 • 1620 København V • Tlf. 3328 3839 • Mail: fvf@fuglevaernsfonden.dk

2 spændende nyheder i 2023

Oplev Afrikas rige dyre- og fugleliv

Midt i Afrika ligger det lille land Rwanda som i dag er Afrikas mest sikre land at rejse i. Rwanda byder på en omfattende fugleliste med over 735 arter, og rigtig mange af de spændende afrikanske dyr. I samarbejde med lokalt naturkyndigt rejsearrangør, tilbyder vi denne unikke naturoplevelse.

4.-15. december 2022
kr. 29.885,-

Oplev Yellowstone og Great Salt Lake Birds Festival

På denne rejse tager vi til Utah og oplever årets birds festival ved Salt Lake. Her vil lokale naturkyndige eksperter tage os med på ture i området. Derfra vil vi fortsætte op gennem nationalparken Gran Tendo og videre til Yellowstone. USAs første og største nationalpark.

17.-27. maj 2023
kr. 24.485,-

Klostermosevej 140 · DK-3000 Helsingør · Tlf.: +45 20 22 19 90 · fw@williams.dk · williamsrejser.dk

GAVEKORT TIL BIDRAGYDERE

Mange medlemmer og ansatte bidrager med indhold til Fugle & Natur. Som en anerkendelse modtager bidragyderne fremover gavekort til Naturbutikken efter flg. retningslinjer:

- 1) Anerkendelse for bidrag er som udgangspunkt symbolsk og kan ikke betragtes som aflønning.
- 2) Ansatte og medlemmer af hovedbestyrelserne i DOF og FVF modtager ikke gavekort for deres bidrag til DOF's medier, da de primært bidrager i arbejdstiden eller con amore.
- 3) Gavekortet udstedes første gang bidraget benyttes af DOF. Ved gentagelse/ genbrug i flere medier udstedes ikke yderligere gavekort.
- 4) Artikler på ca. 1500 – 2000 ord anerkendes med et gavekort til Naturbutikken på 200 kr.
- 5) Fotos anerkendes med gavekort til Naturbutikken således: A: 1 foto, 100 kr. / B. 2-4 fotos, 200 kr. / C: 5+ fotos, 300 kr.
- 6) Udstedelsen af gavekort foregår løbende i takt med at bidragene benyttes.

DANSK ORNITOLOGISK FORENING – DOF

DOF er landsforeningen for fuglebeskyttelse og fugleinteresserede

DOF er den danske afdeling af BirdLife International. Vesterbrogade 138-140, 1620, København V
Telefon (alle hverdage 11-15): 3328 3800

DOF's formand:

Egon Østergaard tlf: 3116 2030,
email: egon.ostergaard@dof.dk

Indmeldelse i DOF:

Sket ved indbetaling på DOF's bankkonto.

NB! Ny konto hos Merkur: reg. nr. 8401 konto nr. 1043118. Støttebeløb til DOF's arbejde for fugle- og naturbeskyttelse, som er fradragsberettiget, kan indbetales på samme bankkonto.

Årlige kontingenter:

Medlemmer:	520 kr.
Ungdomsmedl. (til 30 år):	265 kr.
Ørneklub (6-12 år):	265 kr.
Husstandsmedlemskab:	695 kr.

Naturbutikken:

Naturbutikken i Fuglenes Hus
tlf: 3328 3838. Åbningstider: Man.-fre. kl. 11-17,
lør. 10-16. www.naturbutikken.dk

Bor du i udlandet,
kontakt da venligst
DOF for nærmere
oplysninger om
priser.

MORE

NL PURE
ÉT MED
NATUREN

SEE THE UNSEEN

SWAROVSKI
OPTIK